

**HART VOOR ELKAAR
IN DE KERN SOCIAAL STERKER**

VOORWOORD

We willen het liefst in goede gezondheid leven. Maar gezondheid is niet vanzelfsprekend en komt helaas niet iedereen in gelijke mate toe. Lang werd gezondheid beoordeeld als iets dat genetisch is bepaald - buiten ons om - iets dat leeftijdsafhankelijk is, en daarmee kan worden overgelaten aan de medische sector. Hierin gaat dan ook het meeste geld om.

Gelukkig beseffen we steeds meer dat gezondheid door veel meer factoren wordt bepaald. Zoals bestaanszekerheid, armoede, schuldenproblematiek. En ook door hoe onze start in het onderwijs is geweest, hoe onze woon- en leefomgeving eruitziet. Eetgewoonten, stress, slecht slapen, sport, cultuur zijn van invloed op onze gezondheid. Het maakt verschil of we in een slecht geïsoleerd huis wonen waar schimmel op de wanden staat, of in een rustige wijk met veel groen en bomen.

Gezondheid en zorg, veel van wat we meemaken in ons dagelijks leven vatten we samen in de term 'sociaal domein'. Om vervolgens veel van wat zich hierin afspeelt uit te drukken in aantallen en euro's. Maar achter

de aantallen zitten ook verhalen. Verhalen van mensen, van inwoners van onze gemeente, die gezondheid en zorg nodig hebben, en die een gezond (en veilig) leven op hun eigen manier beleven.

De oorzaken van een ongezonde leefstijl, en de oplossingen die de weg naar gezondheid wijzen, zijn dan ook niet eenduidig en voor iedereen gelijkloidend. Stond medische zorg lang 'apart' van maatschappelijke discussies, inmiddels weten we wel beter dat professionele zorg pas aan het eind van een lange weg staat, een weg die beter kan worden voorgegaan door vroegtijdiger inzichten over leefomstandigheden, welbevinden en welzijn.

In het document dat aan u voorligt doet het college een poging u een integraal beeld te geven van de actuele stand van zaken, van ambities en mogelijkheden over het leven en welzijn in de dorpen en wijken van Wijdemeren. Op basis hiervan wordt een uitvoeringsagenda opgesteld, waarin we de inspanningen per jaar weergeven en ook prioritering aanbrenge in de te behalen doelen.

We zijn veel dank verschuldigd aan de inwoners, Adviesraad Sociaal Domein en partners in de zorg, de maatschappelijke instellingen,

met wie dit document dankzij veel gesprekken tot stand kwam. De gesprekken houden niet op bij deze opgave. Veranderingen brengen ons steeds weer nieuwe inzichten, die ons blijven uitdagen onze visie bij te stellen. Met hart voor elkaar gaan we de toekomst in.

Ron de Haan

Wethouder Sociaal Domein

INHOUD

Inleiding	4	Visie en missie	17	Resumerend	27
1.1 Wettelijke taken	5	4.1 Leefklimaat	18	6.1 Wijzigingen ten opzichte van huidige beleid	28
1.2 De opgaven	5	4.2 Pijlers	18	6.2 Informatiegestuurd werken	28
		4.3 Meedoen	18		
Integrale aanpak	13	4.4 Ontwikkelen	18	Bijlage 1	41
2.1 Wetten en verdragen	13	4.5 Ondersteunen	19	Beleidsplan armoede en schuldhulpverlening	41
2.2 Omgevingsplan	14	4.6 Positieve gezondheid	19		
2.3 Economie	14	4.7 Hubs voor ontwikkeling en ontmoeting	20	Bijlage 2	43
2.4 Openbare orde en veiligheid	14	4.8 Rol van de gemeente	20	Terugblik besluitvorming sociaal domein	43
		4.9 Partnerschap	21		
Verantwoordelijkheid	15	4.10 Bewonerinitiatieven	21		
3.1 Regie	15	4.11 Dorpsagenda	21		
3.2 Preventie	16				
3.3 Eén gezin, één plan	16	Vier levensfasen	22		
		5.1 Een goede en gezonde start (-9 maanden tot 4 jaar)	23		
		5.2 Gezond en veilig opgroeien (4 jaar tot 18 jaar)	24		
		5.3 Volwassen leven (16 jaar tot 67 jaar)	25		
		5.4 Senioren (65 jaar en ouder)	26		

INLEIDING

Inwoners van Wijdmeren wonen, werken, gaan naar school, doen vrijwilligerswerk, verrichten zorg, zijn actief in het verenigingsleven en geven de gemeente identiteit. De meeste inwoners zijn zelfredzaam. Maar niet iedereen is even succesvol. Bijvoorbeeld wanneer er geldzorgen zijn, gezondheidsproblemen, lastigheden in relaties of in het gezin. De gemeente staat dan als eerste overheid het dichtst bij de inwoners en kan in veel gevallen hulp en ondersteuning bieden.

In de kern gaat dit integraal beleidskader voor het sociaal domein in Wijdmeren over hoe de gemeente kan omgaan met de behoeften en noden van haar inwoners, in het brede perspectief van een gezonde leefomgeving, met speciale aandacht voor hen die tijdelijk of langdurig zijn aangewezen op hulp of ondersteuning. Een beleidskader helpt ons in dat geval bij het bepalen van de koers; wat heeft prioriteit en welke keuzes liggen voor? De missie, visie en uitgangspunten die we in dit document beschrijven, vormen de basis van waaruit een maatschappelijke agenda met uitvoeringsprogramma's tot stand komt, een beeld dat we van tijd tot tijd ook moeten actualiseren.

Inwoners en maatschappelijke partners willen graag duidelijkheid over wat zij van de gemeente kunnen verwachten. Omgekeerd geldt ook: wat kan de gemeente van haar inwoners en partners in zorg en welzijn verwachten? Voor Wijdemereren ligt nog een extra opdracht voor: de jaren tot aan een bestuurlijke fusie met (een) andere gemeente(n) zullen veel – ook nieuwe – vragen opbrengen. Intussen staat de wereld niet stil. Oorlogssituaties, klimaat, energiearmoede, migratie en vluchtelingenopvang domineren de nieuwsuitzendingen. De gemeente doet wat ze kan om binnen de mogelijkheden van wet- en regelgeving oplossingen aan te dragen en mee te denken.

1.1 Wettelijke taken

Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor jeugdzorg, werk en inkomen (Participatiewet) en zorg aan langdurig zieken en ouderen (Wmo). Deze wettelijke taken hebben de gemeenten overgenomen van het Rijk. Gemeenten staan dicht bij de inwoners, zo was (en is) de gedachte, en zijn daarmee beter in staat passende zorg en ondersteuning te organiseren. De leefwereld van inwoners staat daarbij centraal.

1.1.1 Jeugdzorg

Voor jeugdzorg hanteren gemeenten de **Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028** die het Rijk met de gemeenten heeft opgesteld. Ze bevat een groot pakket aan afspraken en is gemaakt om jeugdhulp aan kinderen tot 18 jaar te verbeteren en financieel in balans te houden.

1.1.2 Werk en inkomen

Voor schuldhulpverlening, mensen begeleiden naar werk en naar vermogen laten deelnemen aan de samenleving en in eigen onderhoud te laten voorzien zijn gemeenten gehouden aan wettelijke bepalingen die beschreven zijn in de Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). De Wgs verplicht gemeenten om mensen met (dreigende) problematische schulden te helpen met advies, schuldhulpbemiddeling of een saneringskrediet. Sinds 1 juli 2023 hebben gemeenten en kredietbanken de opdracht om de afloperiode voor mensen die schulden hebben opgebouwd te verkorten tot 18 maanden. Nog beter dan het terugbrengen van schulden is het voorkomen hiervan. Hoe Wijdemereren inwoners goed in het vizier wil houden beschrijven we in de maatschappelijke agenda. Deze agenda is het vervolg op de eerder door de Gemeenteraad vastgestelde Maatschappelijke Agenda 2018-2021 'Samen leven, wonen en werken'. Op het onderdeel Werk en Inkomen is Tomingroep (tomingroep.nl) als werk- en leerbedrijf de aangewezen partner voor Wijdemereren voor het aannemen en begeleiden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, die een steun in de rug kunnen gebruiken op zoek naar passend werk of een zinvolle dagbesteding.

1.1.3 Zorg en ondersteuning (Wmo)

Om oog en oor te hebben voor inwoners die eenzaam zijn, zorgklachten hebben of thuis met fysieke of mentale problemen kampen, zijn we in

Wijdemereren blij met de netwerkorganisatie **GezondWijdemereren**. In 2023 ontstaan als samenwerkingsverband tussen huisartsen, zorgspecialisten, het gemeentelijke sociaal wijkteam en maatschappelijke partners Versa, en MEE. Per 1 januari 2024 is in de regio Gooi en Vechtstreek aansluiting gevonden bij het Integraal Zorgakkoord (IZA), waarvoor alle relevante aanbieders in zorg en welzijn in 't Gooi een gezamenlijk regioplan hebben opgesteld (gezondgooi.nl).

1.2 De opgaven

1.2.1 Trends en ontwikkelingen

Ouderen worden ouder

De bevolking verandert van samenstelling. Het inwonertal in Wijdemereren is in 2023 voor het eerst in jaren (licht) gedaald, naar onder de 25.000. Op 11.000 huishoudens neemt het aantal gezinsleden per huishouden af. Tegenover het toegenomen aantal ouderen staat een daling van het aantal jongeren. Sinds 2020 is het aandeel ouderen (>65 jaar) in de Wijdemeerse samenleving groter dan het aandeel jongeren (<20 jaar). In Wijdemereren zien we vooral veel inwoners van middelbare leeftijd (45 tot 65 jaar) en 65-plussers. Terwijl de ouderen steeds ouder worden, neemt het aantal geboortes in Wijdemereren af.

PERCENTAGE INWONERS NAAR LEEFTIJDGROEP

Tot 15 jaar oud	15%
15 tot 25 jaar	11%
25 tot 45 jaar	19%
45 tot 65 jaar	31%
65-plussers	24%

Onze levensverwachting is de afgelopen 10 jaar sterk gestegen, vooral dankzij verbeterde zorg en preventie. Daarentegen neemt het aantal mensen met een chronische ziekte ook toe, en die stijging zet naar verwachting door. Gezondheid wordt steeds vaker breed en als positieve

attitude uitgelegd. Want gezondheid is tegenwoordig veel meer dan 'niet ziek zijn'. We staan langer stil en worden kritischer over onze leefomstandigheden zoals ons dagelijks welzijn en bij facetten waarvan we vinden dat ze (moeten) bijdragen aan ons gevoel van welbevinden. Van de overheid verwachten we hulp bij ziekte, beperkingen en tegenslagen maar ook bij het inrichten van een veilige en gezonde leefomgeving.

Sociaaleconomische status

Verschillen in leefstijl en gezondheidsontwikkeling tussen mensen hebben vaak een relatie met sociaaleconomische status (SES). Mensen

uit lagere inkomensklassen voelen zich eerder minder gezond, lopen meer risico op langdurige beperkingen en chronische aandoeningen. Naarmate het verschil tussen rijk en arm toeneemt, neemt ook het verschil in leefstijl en het verschil in de verwachting van het aantal levensjaren in goede gezondheid toe.

Langer thuis wonen

De samenstelling van huishoudens en de woonvormen waarin we leven zijn de afgelopen jaren meer divers geworden. Huishoudens worden gemiddeld kleiner: het aantal eenpersoonshuishoudens neemt sterk toe en het aantal (thuiswonende) kinderen neemt af. Op latere leeftijd willen we nog zo lang mogelijk in ons eigen huis blijven wonen. De pensioenleeftijd en verhuizingen naar bejaardenhuizen op je 65e zijn geschiedenisverhalen. In plaats van te verhuizen naar een woning met 'zorg', zoals een verzorgingshuis of verpleeghuis, wordt zorg aan huis gevraagd. Ook wanneer de gezondheid verslechtert, klinkt de roep om 'zorg op maat'. En inderdaad is de zorgmarkt nu meer vraaggericht. Het landelijk beleid om wonen en zorg te scheiden heeft er ook voor gezorgd dat we langer thuis (moeten) blijven wonen. Veel verzorgingshuizen zijn verdwenen, hebben het moeilijk of krijgen een andere opzet.

Relatie overheid en inwoner

Doordat we onze zorg meer persoonlijk willen invullen verandert de relatie tussen inwoner en overheid. Inwoners nemen het initiatief, van

¹ VNG (2021): De winst van het sociaal domein. Een slimme investering in bestaanszekerheid, kansgelijkheid en gezondheid.

de overheid wordt een faciliterende rol gevraagd. Voorzieningen die door de overheid georganiseerd zijn, nemen af en zijn verschoven naar vrijwillige dienstverleners in het netwerk van de zorgvrager (familie, kennissen, buurtbewoners, mantelzorgers) en via diensten van aanvullende zorgverzekeringen.

Gezonde leefomgeving

Het besef dat een duurzame, veilige en gezonde leefomgeving bijdraagt aan gezondheid neemt ook sterk toe. Een prettige, groene woonomgeving stimuleert sociale cohesie en betrokkenheid.

Wanneer de leefomgeving een prettige verblijfplaats is, ontstaan

spontane ontmoetingen tussen buurtbewoners. Burgerinitiatieven zijn een goede basis om ook andere vragen, zoals over zorg, met elkaar te organiseren. Een groene leefomgeving doet meer. Parken, bomen en tuinen helpen om beter met stress om te gaan. Natuur nodigt uit tot bewegen. Groen draagt bij aan een goede geestelijke en lichamelijke gezondheid.

1.2.2 Drie thema's

In onze bestuurlijke opdracht het sociaal domein¹ te actualiseren hebben drie thema's de komende jaren onze volle aandacht:

- Bestaanszekerheid: het voorkomen van geldzorgen reduceert stress en maakt mensen gezonder. Volwassenen en kinderen die leven met geldzorgen, schulden of armoede hebben vaker psychische problemen, een ongezonde leefstijl of chronische ziekten zoals diabetes en hart- en vaatziekten;
- Gezond leven: investeren in positieve gezondheid bevordert kansen voor mensen in kwetsbare posities;
- Kansengelijkheid: grondige en doorlopende aandacht voor onderwijs en ontwikkeling van mensen bevordert bestaanszekerheid.

1.2.3 Wijdemeerse situatie

De discussie over bestaanszekerheid en brede welvaart die we als gemeente in het landelijke beeld zien, werken door op de Wijdemeerse situatie. De gemeentelijke opgaven² die we zien zijn:

Scherpe keuzes

We constateren in het sociaal domein al jaren een flinke stijging in het beroep dat mensen doen op financiële middelen van de gemeente. Logische vragen die opkomen zijn waarvoor middelen worden gevraagd en welke effecten ze bereiken. De antwoorden vinden we voor Wijdemeren in monitoring en duidelijke afspraken. Met de verkregen inzichten kunnen we scherpere keuzes maken als dat moet, bijvoorbeeld over de (kwaliteit en duur) van geleverde diensten en effectiviteit. Keuzes zijn ook nodig om positieve antwoorden te kunnen blijven geven op hoe wij onze zorgzame samenleving betaalbaar en in stand kunnen houden. We moeten daarin ook het gesprek durven voeren over eigen verantwoordelijkheid³, over wat redelijk en billijk is, waar we de menselijke maat volgen en hoe we onze (kostbare) inzet kunnen blijven leveren aan de meest kwetsbaren.

Zoals al gememoreerd is er een samenhang tussen stijgende kosten in het sociaal domein en demografische ontwikkelingen. Het aantal ouderen in onze gemeente neemt toe, leeftijden lopen op, net als het aantal chronisch zieken. De groei in de beroepsbevolking (en daarmee het potentieel aantal mantelzorgers) daarentegen blijft achter. Gevolg: een toenemende druk op mantelzorg en ondersteuners.

Onze gemeente heeft niet de capaciteit en de middelen om grootschalig outreachend te werk te gaan. Daarom is samenwerking en afstemming

¹ SCP (2022). Uitdagingen in het sociaal domein: nieuwe gemeentebesturen aan zet.
² Zie de begripsbepaling in hoofdstuk 3.1.

met maatschappelijke partners en het investeren in een zorgzame samenleving waar men naar elkaar omziet van groot belang. De gebiedsregisseurs zijn daarnaast de ogen en oren van de gemeente en kunnen binnen naar buiten en buiten naar binnen brengen.

Bereik meest kwetsbaren

Is het algemene beeld dat het gebruik van dure voorzieningen in het sociaal domein toeneemt, dit geldt in Wijdemeren niet voor mensen in de meest kwetsbare posities en met de meest complexe problematieken. In onze gemeente is al veel aandacht voor deze doelgroepen, met een positief resultaat. Met het project 'Vroeg eropaf' bereiken we veel kwetsbare inwoners, en ook de samenwerking met onze netwerkpartners zoals Versa, MEE, de politie en de huisartsen verenigd in GezondWijdemeren is goed.

Aan de andere kant moet ook gezegd, dat lang niet iedereen optimaal kan 'meedoen'. Voor ouderen, minima, mensen die in armoede leven en mensen met een beperking is het lastig, moeilijk en soms zelfs onmogelijk om deel te nemen aan (vrijwilligers)werk, sport en andere (vrijtijds)activiteiten. Hier ligt een blijvende opgave voor de gemeente en onze samenleving als geheel om ons bewust te zijn dat een inclusieve samenleving begint met het inrichten van een sterke sociale basis waarin ieder mens telt.

Meedoen in de samenleving vraagt steeds vaker digitale vaardigheden en behendigheid in het vinden en aanvragen van hulp(middelen). Voor sommigen, zoals ouderen, laaggeletterden (in Wijdemeren op het inwonertal veel lager dan het landelijk gemiddelde, slechts 1%) en inwoners met een verstandelijke beperking, zijn deze vaardigheden niet vanzelfsprekend. Bij de diensten en services van de gemeente Wijdemeren hoort dan ook aandacht te zijn voor het verkleinen en liefst wegnemen van de (digitale) kloof naar inwoners met een achterstand of beperking, en communicatie in voor ieder begrijpelijke taal.

Eigen kracht

Het verleggen van wettelijke taken naar gemeenten werd in 2015 uitgelegd om inwoners en gemeenten dichter bij elkaar te brengen. Mensen willen graag uitgaan van eigen kracht, maar niet iedereen beschikt over de gevraagde kwaliteiten of een passend netwerk. Het is een opgave voor de gemeente om waar nodig passende zorg en ondersteuning aan te bieden.

In Wijdemeren zijn veel voorbeelden waar onze zorgzame samenleving goed functioneert. We noemen de talloze bewonersinitiatieven, het vrijwilligerswerk, de appelboomprojecten verenigd in (deappelboom.nl), de kerken en het verenigingsleven. Ze hebben een belangrijke rol in hoe de Wijdemerese dorpen worden beleefd. We zetten dit voort. De inzet

gaat de komende jaren uit naar het uitbreiden van locaties waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. We vragen aan onze partners in het onderwijs, de sport- en cultuursector hetzelfde te doen. In ons sociaal wijkteam en bij onze maatschappelijke partners ligt de focus op preventie en vroegsignalering, zodat inwoners en mantelzorgers voldoende gezien worden en de mogelijkheid hebben om vragen te stellen.

Participatiesamenleving

In Wijdemeren telt iedereen mee. We hanteren de volgende uitgangspunten:

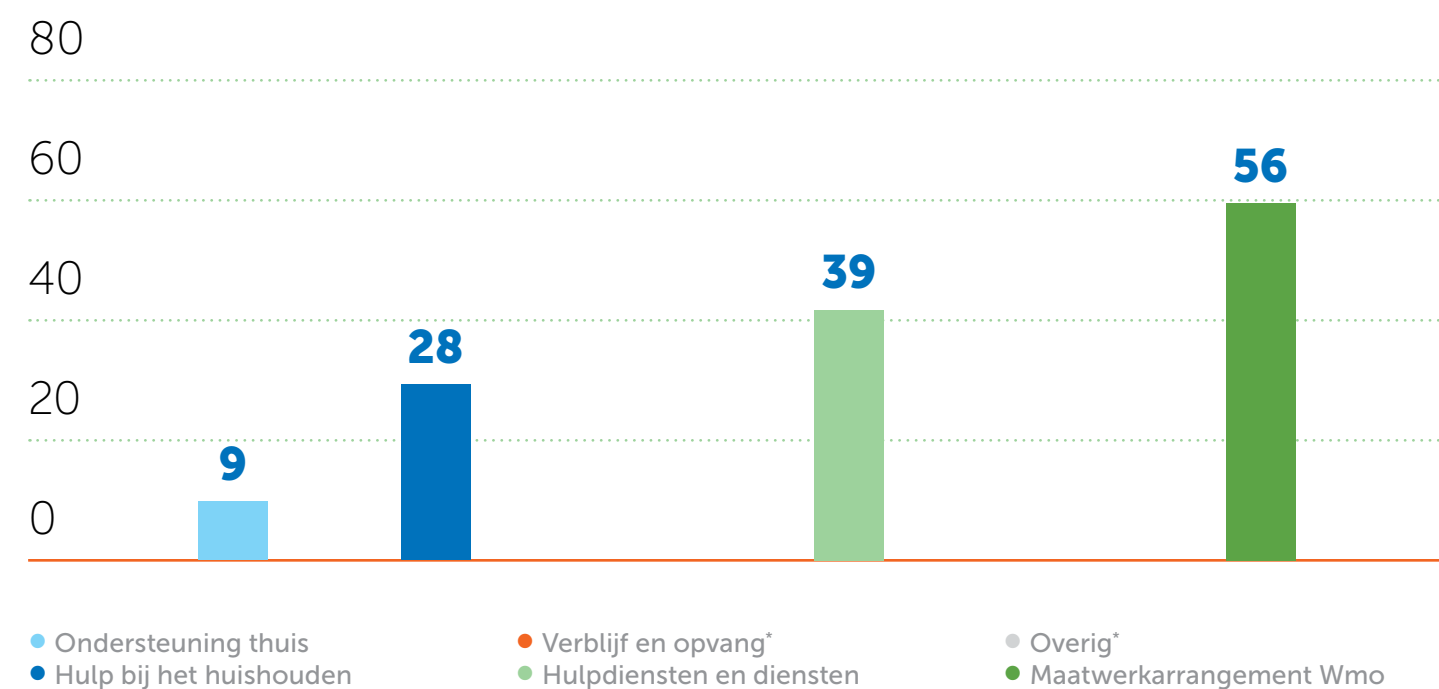
- We weten om te gaan met verschillen en diversiteit en treden elkaar met open vizier tegemoet;
- We luisteren naar alle belanghebbenden en meningen vanuit het streven naar verbetering en vooruitgang;
- We verbinden;
- Alle inwoners zijn welkom, doen mee en horen erbij;
- Leeftijd, afkomst, religie, seksuele voorkeur, culturele achtergrond, gender, inkomenspositie, meningsvorming zijn nooit een uitsluitingsgrond;
- Meedoen betekent dat ieder bijdraagt naar eigen interesses en talenten;
- Publieke voorzieningen zijn ook echt publiek toegankelijk.

1.2.4 Opgaven voor Wijdmeren

Wijdmeren is een waterrijke Noord-Hollandse gemeente, op 1 januari 2002 ontstaan uit een fusie van de gemeenten Loosdrecht, 's-Graveland en Nederhorst den Berg. De gemeente Wijdmeren kent zes dorpen: Ankeveen, Breukeleveen, 's-Graveland, Kortenhoef, Loosdrecht en Nederhorst den Berg. De gemeente telde 24.645 inwoners (CBS, 2023).

Wat betreft het aantal unieke cliënten dat gebruikmaakt van Wmo-voorzieningen zit Wijdmeren net onder of op het landelijk gemiddelde⁴:

Unieke cliënten per Wmo-categorie Wijdmeren, aantal per 1.000 inwoners

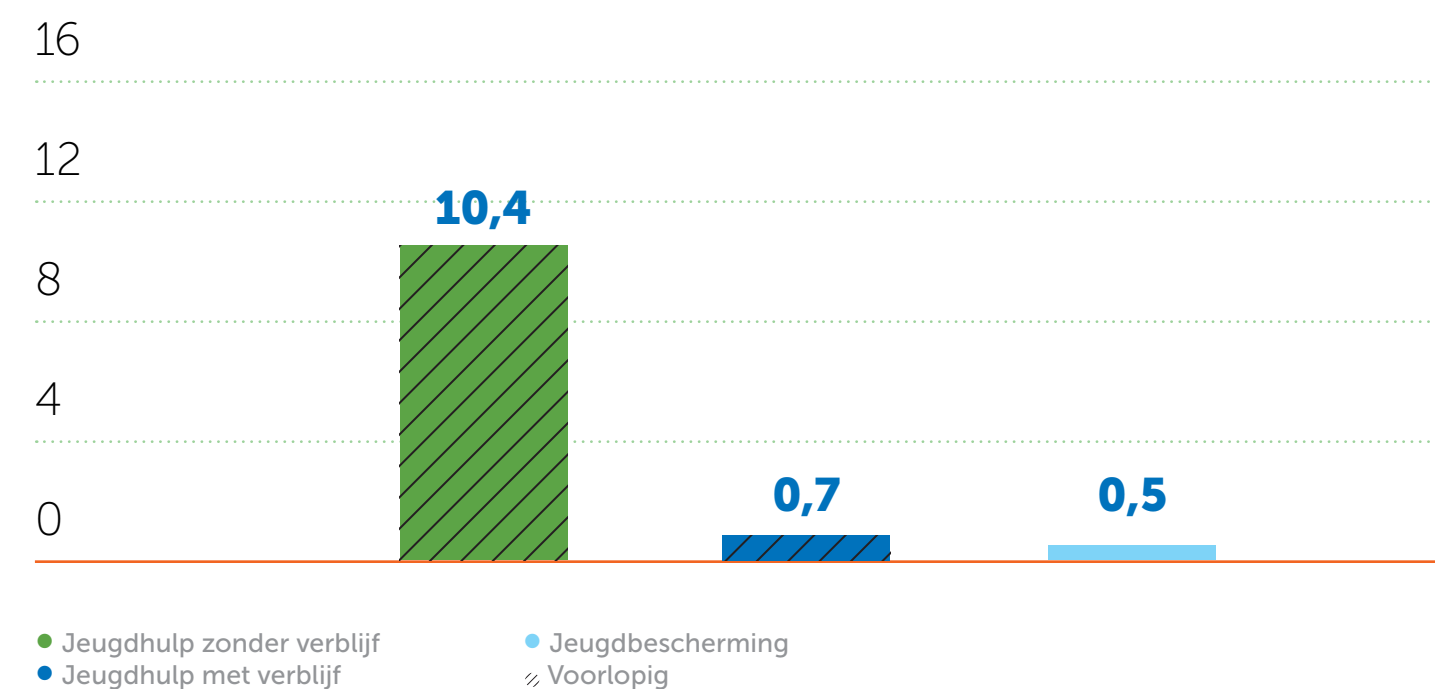

Bron: GBS GMSD Wmo, eerste halfjaar 2023

Jeugdhulp zonder verblijf wordt in Wijdmeren hoger dan gemiddeld toegekend, jeugdhulp met verblijf ligt daarentegen weer onder het landelijk gemiddelde⁵:

Als we kijken naar Werk en Inkomen zien we dat de cijfers over Wijdmeren iets gunstiger zijn dan het landelijk gemiddelde, met een werkloosheidspercentage van 3% ten opzichte van een landelijk gemiddelde van 3,5%. Ook is het aantal bijstandsuitkeringen in Wijdmeren met 1,8% per 1000 inwoners ten opzichte van

Jongeren met jeugdzorg naar soort Wijdmeren, % van jongeren tot 18 jaar

Bron: CBS eerste halfjaar 2023

4,7% per 1000 inwoners aanmerkelijk lager dan het landelijk cijfer. De relatief positieve cijfers zien we ook terug in het percentage huishoudens met problematische schulden: 5,2% ten opzichte van 7,9% landelijk. Op thema's beweging en overgewicht scoort Wijdmeren 46,7% van de inwoners een 'voldoende', landelijk is dit 50,4%. Wat betreft overgewicht is het percentage iets hoger dan landelijk: 50,1% in vergelijking met 49,4%⁶.

Bovenstaande trends en ontwikkelingen vragen onze blijvende inzet op:

- Gezond leven en bewegen;
- Eenzaamheid;
- Zelfredzaamheid;
- Aandacht voor jongeren;
- Bestaansminimum;
- Vitale samenleving.

Gezond leven en bewegen

Wijdmeren is rijk aan een aantal zeer actieve en betrokken huisartsen. Zij hebben Gezond Wijdmeren (www.gezondwijdmeren.nl) opgericht en brengen samen met een aantal enthousiaste therapeuten een beweging op gang waarin vitaliteit en een gezonde leefstijl centraal staan.

⁴ Waar staat je gemeente.nl

⁵ Waar staat je gemeente.nl

⁶ Cijfers en percentages afkomstig uit Waarstaatjegemeente.nl

In de praktijk zien de huisartsen veel mensen met klachten die samenhangen met een ongezonde leefstijl. De vier pijlers van een gezonde leefstijl zijn:

1. gezonde voeding;
2. regelmatig bewegen;
3. goed slapen;
4. minder mentale stress.

Dit verbetert de gezondheid en het welzijn van inwoners. De inzet is bewustwording en gedragsverandering. Via gezondheidsmarkten, lezingen en andere activiteiten kunnen inwoners kennismaken en deelnemen.

Eenzaamheid

De gemeente Wijdmeren is sinds 2023 aangesloten bij de landelijke coalitie Een tegen Eenzaamheid (eentegeneenzaamheid.nl). Het aantal 65-plussers zal tot 2040 nog fors stijgen. Velen zullen langer en vaker alleen zelfstandig wonen, terwijl de behoefte aan zorg, sociaal contact en voorzieningen stijgt. Hulpvragen bij het huishouden, dagbesteding, hulpmiddelen en woningaanpassingen nemen toe. Ook zal steeds vaker hulp ingeroepen worden bij het organiseren van (online) (overheids) vragen. In de coalitie Een tegen Eenzaamheid laten gemeenten met lokale acties zien hoe zij eenzaamheid onder inwoners willen tegengaan.

Dat kan gaan om activiteiten in de wijk, in de straat, bij de voordeur en soms tot achter de voordeur. We zijn blij met instellingen zoals bijvoorbeeld de bibliotheek die hiervoor diensten aanbiedt.

Niet alleen ouderen doen een beroep op zorg en aandacht. Ook jonge mensen, kinderen, en andere doelgroepen kunnen met eenzaamheidsgevoelens rondlopen en hebben soms korte of langere tijd hulp nodig bij het (opnieuw) inrichten van hun leven. Denk aan de overstap vanuit een permanent beschermde woonruimte in een GGZ-instelling naar een zelfstandige woonruimte in een gewone woonwijk. Of aan statushouders, voor wie het Rijk en gemeenten bepalen met wie en waar zij huisvesting toegewezen krijgen. De vraag naar wonen in combinatie met zorgfuncties in Wijdmeren zal de komende jaren toenemen. Ook dit is een taak voor de gemeente die we in het sociaal domein opnemen, samen met de GGZ en organisaties die vertrouwd zijn met de begeleiding en inburgering van nieuwkomers.

Zelfredzaamheid

Hulp wordt geboden aan wie het nodig heeft. Waar dat kan in het eigen netwerk, vrijwillig en zo thuis nabij mogelijk. Professioneel, gezien door de gemeente, als het niet anders kan. Zelfredzaam zijn we zo lang als verantwoord is. Dat is in de kern de boodschap die we in het sociaal domein in Wijdmeren willen uitdragen.

In de zorg voor ouderen speelt mantelzorg een grote rol. Dankzij honderden mantelzorgers kunnen onze ouderen in Wijdmeren langer zelfstandig wonen en worden veel kosten bespaard in zorgtaken en huishoudelijke ondersteuning. In Wijdmeren verleent liefst 12,9% van de inwoners een vorm van mantelzorg. Het cijfer in gemeenten met vergelijkbare inwoneraantallen ligt zelfs nog iets hoger dan Wijdmeren: 15,4%. Met de verwachte vergrijzing in de jaren die gaan komen zullen in Wijdmeren meer mantelzorgers nodig zijn. Ongeveer 50% van de mantelzorgers is zelf tussen 50 en 75 jaar oud. Wanneer de tendens van vergrijzing doorzet zullen in 2035 20% minder mantelzorgers voor de ouderen beschikbaar zijn. (In 2020: 250 mantelzorgers beschikbaar per 100 ouderen, in 2035: 200 mantelzorgers beschikbaar per 100 ouderen).

Aandacht voor jongeren

In Wijdmeren is 18,5% van de inwoners jonger dan 18 jaar. 10,3% ontvangt enige vorm van jeugdhulp. Sinds de invoering van de Jeugdwet in 2015 is de vraag naar jeugdhulp in Nederland excessief toegenomen. Bekend zijn de verhalen van sterk stijgende kosten, lange wachttijden bij zorgaanbieders, crisissituaties van jeugdigen in gesloten instellingen. De snel toegenomen vraag naar jeugdzorg laat zich niet makkelijk verklaren, maar stress, leermoeilijkheden, huiselijk geweld en gedragsproblemen zijn veelgehoord. Corona zorgde ervoor dat nog meer kinderen kampen met eenzaamheid, psychische schade en leerachterstanden. Veel jongeren leven in een sociaal isolement.

Niet voor alle problemen is altijd een route naar professionele hulp nodig. Bijvoorbeeld wanneer we onderkennen dat sommige situaties bij het 'gewone' leven van jeugdigen horen. Maar jeugdigen voor wie crisis- of conflictsituaties in de huiselijke kring niet opgelost kunnen worden, biedt de gemeente een vangnet. Laagdrempelig, kwalitatief goed, lokaal, en passend (en stevig, met specialistische jeugdhulp voor als dat nodig blijkt).

Kinderen met lichte problematiek kunnen in Wijdmeren terecht bij toegankelijke (jeugd)voorzieningen. Deze zijn onderdeel van een maatschappelijk netwerk, zoals zorgconsulenten, psychologen en maatschappelijke instellingen waar jeugdigen leren hoe zij weerbaar kunnen zijn en leren om te gaan met problemen in het dagelijkse leven. Voor kinderen in crisissituaties met ernstiger problemen, zoals een onveilige woonsituatie, is er snel passende zorg: zij worden in een professionele omgeving gezien en gehoord op de plek die hen toekomt.

Aandacht, een veilige omgeving en welzijn zijn cruciaal in de eerste levensjaren van een kind. De eerst aangewezenen om hiervoor te zorgen zijn de ouders en verzorgers. In Wijdmeren beschikken we over een uitstekend sociaal cultureel netwerk, goede scholen, tientallen verenigingen, en een goed werkende jeugdgezondheidsketen met professionele ketenpartners in het jongerenwerk.

Bestaansminimum

In Wijdmeren zijn ongeveer 200 huishoudens aangewezen op een bijstandsuitkering. Ongeveer 700 huishoudens (december 2023), waaronder gezinnen met kinderen leven op of net onder het bestaansminimum. Bij een aantal van deze gezinnen is te weinig geld beschikbaar voor gezonde voeding, schoolspullen, een lidmaatschap van een club of vereniging. De gemeente heeft de meeste mensen in beeld, zoals met kwijtscheldingsregelingen en inkomensondersteuning, die sinds 2024 geboden wordt aan huishoudens tot 130% van het bestaansminimum. Extra inzet is nodig om de regelingen die voor deze huishoudens openstaan nog beter te benutten. Zoals met persoonlijke brieven, met huis-aan-huis berichten in nieuws- en weekbladen, online op www.wijdmeren.nl/zorgenondersteuning en via social media en met een jaarlijkse zorgkrant.

Daarnaast zetten we in op (vroegsignalering) van schulden. Binnen het sociaal wijkteam zijn er medewerkers met kennis en expertise op het gebied van vroegsignalering schulden. Zij leggen na ontvangst van een signaal contact met de inwoner en onderhouden de contacten met vastelastpartners, zoals wooncorporaties. De nationale Ombudsman adviseert in zijn rapport "Hoe eerder, hoe beter" aan gemeenten om blijvend in te zetten op persoonlijk contact met inwoners, kennis en expertise van medewerkers en versterking van de samenwerking

met vastelastenpartners. In **bijlage 1** is meer te lezen over het beleid schuldhulpverlening.

Op het gebied van de arbeidsmarkt werken we samen met onze buurgemeenten in de regio Gooi en Vecht. Werk en een zinvolle dagbesteding zijn belangrijke instrumenten om achterstanden te verkleinen. Hiertoe maakt Wijdmeren afspraken met het sociaal leerwerkbedrijf Tomin (Hilversum) en andere sociale werkgevers, onderwijsinstellingen en gemeenten in de regio.

Vitale samenleving

In de Wijdemeerse samenleving doet iedereen mee; we willen een gemeenschap zijn van vitale inwoners die zich met elkaar en hun dorpen verbonden voelen, in elke fase van het leven. Waar ondersteuning nodig is, organiseren we dit laagdrempelig en zo nabij mogelijk.

Ambities nemen tijd. Gelukkig staan we daarin als gemeente niet alleen. Door met elkaar in gesprek te gaan en te blijven, creëren we een samenleving van mensen die naar elkaar omzien, inwoners, vrijwilligerorganisaties, ondernemers. Het vraagt van de deelnemers een proactieve inzet, helder geformuleerde doelen en een vroegtijdige reactie op ontwikkelingen en kansen die zich voordoen. Voorname aandachtspunten zijn:

- Het organiseren en versterken van het netwerk rond kinderen in hun opvolgende levensfasen;
- Stilstaan bij de consequenties van de keuzes die we maken. Wat betekent een keuze die we maken voor de één, voor de ander;
- Zorg op maat, lichte vormen waar mogelijk, zwaar en ernstig waar het moet;
- Langer thuis kunnen blijven betekent ook, zorg en dienstverlening dichtbij;
- Ieder mens doet ertoe. Naar vermogen en eigen kunnen, in werksituaties, dagbesteding, overal en waar ook.

INTEGRALE AANPAK

Wijdmeren kent een eigen, sterk ontwikkelde dorpenstructuur. Dorpenbeleid, van kern tot kern onderscheidend, geeft sinds jaar en dag gezicht aan het gemeentelijk sociaal beleid. De eigenheid van de dorpen is essentieel voor (de toekomst van) Wijdmeren. Onderweg naar een nieuwe bestuurlijke toekomst geldt dit eens te meer.

2.1 Wetten en verdragen

Ieder dorp wil zich herkennen in de sociale structuur en opbouw van lokaal maatschappelijke voorzieningen en ontmoetingsplaatsen. Dat wil niet zeggen dat ieder dorp over dezelfde voorzieningen moet beschikken. Maar een evenwichtig voorzieningenniveau, passend bij de leeftijdsgroepen en verdeeld en verspreid over de dorpen, houdt de gemeenschap als totaal in balans.

De opgaven in het sociaal domein raken aan economie en welvaart, aan ruimtelijke ontwikkeling, wonen, openbare orde en veiligheid. De omgeving waarin mensen wonen, werken en recreëren is bepalend voor wat waar kan, en wat lastig is. Door het ruimtelijke en het sociale domein meer op elkaar te gaan betrekken en in samenhang te bezien ontstaat een makkelijker gesprek dan wanneer deze als losse componenten worden beoordeeld.

Maatschappelijke vraagstukken vragen ook om een integrale benadering. Veel van wat in het sociaal domein omgaat is terug te vinden in de Wmo, Jeugd- en Participatiewet (inclusief armoedebeleid en schuldhulpverlening). Daarnaast gelden hele reeksen (VN)-verdragen, verordeningen en wetten, zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), de Gemeentewet, Omgevingswet, de Wet Inburgering, verplichte GGz, Onderwijshuisvesting, Publieke Gezondheid, de Wet Langdurige Zorg (Wlz), Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet Passend Onderwijs. Gezondheid, zorg, welzijn zijn met elkaar verbonden.

2.2. Omgevingsplan

Op 1 januari 2024 werd de Omgevingswet van kracht. Iedere gemeente in NL, zo ook Wijdemeren, heeft voortaan één Omgevingsplan. Wonen, participeren, gezondheid en welzijn horen in gemeentelijke planvorming met elkaar verbonden te zijn. Niet alleen de 'harde', ruimtelijke kant van de leefomgeving worden voortaan op haalbaarheid en wenselijkheid gewogen, ook de 'zachte' kant, de samenleving, komt nadrukkelijk in beeld. Het sociaal domein krijgt een belangrijke stem in de toekomst van ontwikkelingen in het ruimtelijke domein, door plannen in samenhang te beoordelen op:

- een omgeving die bewoners als prettig ervaren;
- een omgeving die gezonde keuzes makkelijker maakt;
- een omgeving waar negatieve invloed op gezondheid gering of zo klein mogelijk is.

2.3 Economie

Een goed werkend economisch klimaat staat in direct verband met de uitdagingen in het sociaal domein. Een evenwichtig economisch beleid levert een positieve bijdrage aan werkgelegenheid, aan brede welvaart en dus aan het welzijn van onze inwoners. Werk is belangrijk in het leven van de mens; werk biedt kans op ontwikkeling, bevordert integratie, levert sociale contacten op en geeft structuur aan het leven. (Betaald) werk biedt ook bescherming tegen armoede en sociaal isolement. We vinden het belangrijk arbeidsparticipatie, zelfontplooiing en inkomen in nauwe relatie te zien tot gezondheid en welzijn. In ons sociaal beleid hebben we aandacht voor de positie van ondernemers en voor organisaties zoals het sociaal leerwerkbedrijf Tomin (**tomingroep**) die onze inwoners banen bezorgen en kunnen toeleiden naar werk.

2.4 Openbare orde en veiligheid

We onderschrijven de betekenis van een veilig en gezond leefklimaat in de dorpen van Wijdemeren. Een adequate aanpak van criminaliteit en overlast geeft rust en stabiliteit. We werken hiervoor samen met politie en veiligheidsdiensten. Soms kan overlast ook worden veroorzaakt door personen die onbegrepen gedrag laten zien. Verward gedrag kan problematische situaties veroorzaken en vraagt een passende reactie van de overheid.

VERANTWOORDELIJKHEID

In wetgeving ontbreken termen als 'integraal' en 'passend'. Het is aan gemeenten hieraan invulling te geven. Maar waar begint en eindigt de verantwoordelijkheid van de inwoner, tot op welk moment blijft de gemeente uit beeld, treedt ze op of, nog een stap verder, lost op?

3.1 Regie

Ieder mens is uniek en draagt verantwoordelijkheid over hoe men het eigen leven inricht. Respect en bescheidenheid naar elkaar en 'de ander' zijn een groot goed in een open samenleving. Anders, vreemd, afwijkend dan wat we van onszelf en onze omgeving gewend zijn betekent niet dat de overheid op alles en meteen moet ingrijpen. Dat verandert wanneer iemand aangeeft zichzelf niet op de rit te krijgen of melding maakt van een alarmerende situatie. Bijvoorbeeld wanneer er sprake is van intimidatie, discriminatie en bedreiging of crisissituaties. Dan kan hulp van de gemeente noodzakelijk zijn, in samenspraak met de politie, Veilig Thuis ([veiligthuis.nl](https://www.veiligthuis.nl)), Kinder- en Jeugdbescherming, het sociaal netwerk van de inwoner en partners als Versa Welzijn ([versawelzijn.nl](https://www.versawelzijn.nl)), het sociaal wijkteam of consultants van de gemeente. Ook de onafhankelijk cliëntondersteuner kan in beeld komen. Bij elke aanpak is het streven dat

de situatie zo snel mogelijk normaliseert en inwoners eigen regie weer kunnen terugnemen.

3.2 Preventie

Aan preventieve taken onderscheiden we in het sociaal domein twee vormen van inzet. Enerzijds taken die tot doel hebben een voor iedereen toegankelijke sociale en fysieke leefomgeving te bezorgen met basisvoorzieningen zoals consultatiebureaus, ontmoetingscentra, bibliotheken, sociaal wijkteam en een fysieke omgeving. Anderzijds gerichte interventies die tot doel hebben effectief te zijn met direct (maatschappelijk) meetbaar resultaat.

Preventietaken zijn er om de kwaliteit van leven van onze inwoners te verbeteren. Het landelijk ingestelde Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) heeft als doel: gezonde burgers in 2040. Gemeenten, organisaties in het sociaal domein en in de zorg, staan samen aan de lat om de komende jaren een breed en samenhangend beleid te voeren op welzijn, gezondheid en preventie. In Wijdemeren zijn de GALA-gelden uitgewerkt in programma's en ministerieel goedgekeurd. Preventietaken zijn beschreven in programma's die we met onze buurgemeenten in het Gooi eind 2023 hebben vastgesteld in het Integraal Zorgakkoord (IZA). Samenwerkende partners zijn de GGD Gooi en Vechtstreek, zorgaanbieders en Zilveren Kruis.

3.3 Eén gezin, één plan

Soms is sprake van meervoudige problematiek, waardoor het leven thuis voor een of meer gezinsleden niet meer in balans is. In de uitvoering van het sociaal beleid van de gemeente Wijdemeren staat (ook hier) integraliteit voorop. Eenvoudige oplossingen waar eenvoudige oplossingen mogelijk zijn, doorverwijzen waar dat moet. Onze consulenten en het sociaal wijkteam beoordelen de vraag van inwoners breed, en betrekken deze op verschillende levensgebieden. Daarbij is de aanpak: één gezin, één (ondersteunings)plan, ook wanneer meerdere kwesties spelen.

In onze zorg- en hulptaken zijn de volgende uitgangspunten op het voorgaande van toepassing:

1. De mogelijkheden van de hulpvrager, eigen kracht en het sociaal netwerk vormen de basis voor wat passende hulp kan zijn;
2. Ondersteuning door de gemeente komt zo vroeg, zo licht en zo nabij mogelijk, op maat;
3. Hulp is erop gericht dat ze leidt tot een duurzaam resultaat en tot tevredenheid, meetbaar via monitoring in cliënttevredenheidsrapportages.

VISIE EN MISSIE

Dit hoofdstuk beschrijft hoe we de trends, maatschappelijke ontwikkelingen en opgaven uit hoofdstuk 1 willen vertalen naar de Wijdemeerse praktijk. We doen dit vanuit een integrale visie op het sociaal domein. In de missie die daaruit volgt geven we aan wat voor organisatie we willen zijn, de pijlers geven aan wat we voor onze inwoners willen betekenen. De visie vormt de paraplu. Beleid en uitvoering werken we uit in de Maatschappelijke Agenda.

Visie Sociaal Domein Wijdemeren

Wijdemeren is een gemeente met een sterke sociale basis en goede algemene voorzieningen, waarin iedere inwoner zelfstandig en gezond kan leven, wonen en werken, waar we samen met onze inwoners en maatschappelijke partners werken aan

leefbaarheid in onze dorpen om de zelfstandigheid van onze inwoners te vergroten en te behouden. Waar nodig bieden wij passende, tijdige zorg en ondersteuning.

De visie geven wij vorm in de volgende missie:

Missie

Wijdemeren is een betrouwbare, betrokken en professionele gemeente, waar we transparant samenwerken aan een leefbare samenleving waarin inwoners naar vermogen mee kunnen doen.

4.1 Leefklimaat

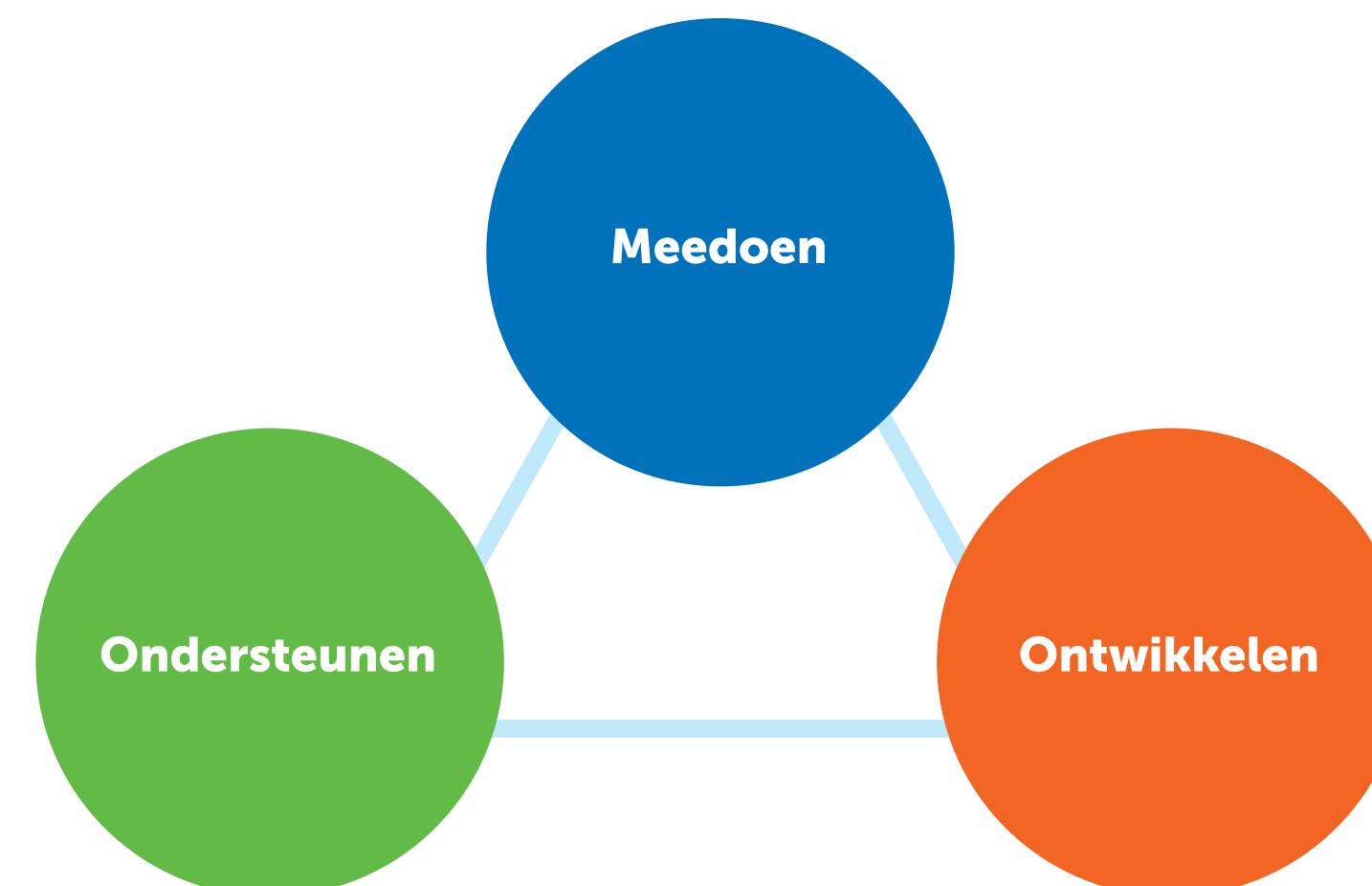
Wijdemeren streeft naar een woon- en leefklimaat waarin iedereen zich veilig voelt, en waar wie dat wil zo lang mogelijk zelfstandig en gezond kan leven, wonen en werken. De gemeente faciliteert en stimuleert inwonerparticipatie. Overheidscommunicatie stelt inwoners in begrijpelijke taal in staat zo lang mogelijk verantwoordelijkheid te nemen over het eigen leven. De gemeente is nieuwsgierig naar wat leeft onder de inwoners. Voordeel hiervan is dat problemen en vragen vroegtijdig aan het licht komen en kunnen worden besproken.

Behoud en bescherming van het voorzieningenniveau in de dorpen (verenigingsleven, welzijns- en maatschappelijke organisaties) zijn een

speerpunt voor (de toekomst van) Wijdemeren. Initiatieven die door inwoners ten gunste van het leefklimaat worden aangedragen of opgezet zijn welkom.

4.2 Pijlers

Brede welvaart vereist een samenleving die aan eenieder zo lang mogelijk een zelfstandig en gezond leven mogelijk maakt. Samen zorgen we dat inwoners kunnen meedoen, zich kunnen ontwikkelen en waar nodig ondersteuning krijgen. Meedoen, ontwikkelen en ondersteunen vormen dan ook de pijlers onder deze visie. De pijlers staan niet los van elkaar, maar zijn met elkaar verbonden en raken aan de verschillende levensfasen.

4.3 Meedoen

In Wijdemeren geven we elkaar toegang zodat iedereen meedoet en meetelt om zo een betekenisvol leven te kunnen leiden, ongeacht leeftijd, afkomst, geslacht, geaardheid, geloofsovertuiging, beperking of financiële situatie. Een betekenisvol leven is voor iedereen anders. Alle inwoners kunnen hun kansen, talenten en mogelijkheden benutten en voelen zich veilig in hun sociale en fysieke omgeving. Het beleid dat we voeren, maakt meedoen aan de samenleving als basis voor iedereen mogelijk, maar er wordt ook rekening gehouden met het feit dat meedoen door iedereen anders kan worden gevoeld.

4.4 Ontwikkelen

De gemeente Wijdemeren stimuleert inwoners zich naar vermogen te ontwikkelen. Een mens ontwikkelt zich een leven lang, in zijn eigen tempo en naar eigen vermogen. Het beleid dat de gemeente voert, richt zich op het ontwikkelen van vaardigheden en het opbouwen van een netwerk. Daarmee zorgen we ervoor dat inwoners om kunnen gaan met de uitdagingen en veranderingen in het leven en invulling kunnen geven aan het meedoen in de samenleving. Door hier van jong tot oud aandacht aan te besteden, versterken we de veerkracht en zelfredzaamheid van inwoners en werken we preventief.

4.5 Ondersteunen

Als samenleving bieden we de inwoners van Wijdmeren ondersteuning als meedoen (tijdelijk) niet lukt of dreigt mis te gaan. De gemeente biedt een vangnet. Vragen voor ondersteuning bekijken we integraal en met aandacht voor de verschillende levensfasen. De mogelijkheden die de gemeente heeft zijn beperkt, maar waar dat kan bieden we maatwerk. Hulp moet passen bij de mogelijkheden van de inwoner, gericht zijn op het langetermijnperspectief en rekening houden met de sociale omgeving van de vraagsteller.

4.6 Positieve gezondheid

We gaan uit van het begrip 'positieve gezondheid'. Voor iedereen zijn er kansen en mogelijkheden, ook in moeilijke tijden, in tijden van ziekte en beperkingen. We gaan op zoek naar de mogelijkheden, leggen de nadruk op dat mensen zich gehoord en gezien voelen. Gezondheid is een breed begrip waarbij verschillende aspecten een rol spelen. Iedereen moet informatie kunnen krijgen en gemakkelijk de weg vinden naar een zo gezond mogelijke leefstijl. Huisartsen, netwerkpartners in GezondWijdmeren, nemen hierin een belangrijke positie door te participeren in lezingen en gezondheidsmarkten.

We willen naar een goede balans tussen het eigen netwerk van zorgvragers en professionele hulpverleners. Speciale aandacht gaat uit naar mensen met een klein netwerk, voor wie toegang tot professionele

zorg extra belangrijk is. Zoals mensen met een lage economische status, laaggeletterden, anderstaligen, mensen met een chronische aandoening en dak- en thuislozen. We vinden het belangrijk de sociale verbinding in de samenleving te versterken, waardoor mensen omkijken naar elkaar en hulp durven bieden en vragen. De nadruk ligt op het voorkomen van gezondheidsproblemen: wie problemen voorkomt, hoeft ze ook niet op te lossen.

Gezondheid gaat dus over meer dan 'niet ziek zijn'. We gaan uit van de zes indicatoren van gezondheid die Machteld Huber heeft beschreven⁷:

Positieve gezondheid

In aansluiting bij de opgaven van het Rijk klinkt 'gezondheid' ook door in alle drie de pijlers. Mensen met gezondheidsproblemen participeren minder in de samenleving dan mensen zonder gezondheidsproblemen. Andersom kan deelname aan maatschappelijke activiteiten een positief effect hebben op gezondheid. Gezondheid benaderen we vanuit de brede invulling van het begrip, uitgewerkt in zes dimensies:

- lichaamsfuncties
- mentaal welbevinden
- zingeving
- kwaliteit van leven
- meedoen
- dagelijks functioneren

Met die bredere benadering draag je bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan en om zo veel mogelijk eigen regie te voeren.

(Bron: Institute for Positive Health, via: www.iph.nl)

⁷ www.iph.nl

Inzet op al deze indicatoren draagt bij aan gezondheid en veerkracht van mensen. Om die reden zijn ook de andere thema's die we in dit beleidskader beschrijven van belang. Het voorkomen van geldproblemen kan zorgen wegnemen. Meedoen in de maatschappij kan het gevoel van eigenwaarde vergroten. Thema's als een aantrekkelijke en (groene) leefomgeving spelen een rol voor onze geestelijke en lichamelijke gezondheid.

4.7 Hubs voor ontwikkeling en ontmoeting

Mensen hebben (leef)ruimte nodig. Ruimte om samen te komen, te leren, te delen en te ontmoeten. Deze behoefte aan ruimte overstijgt fysieke dimensies. Het gaat hierbij ook om sociale verbondenheid, persoonlijke ontwikkeling en gemeenschapszin.

In Wijdmeren worden gebouwen en lokalen die geschikt zijn voor ontmoeting en sociaal contact niet op alle plaatsen even effectief gebruikt. Tegelijk is er een toenemende vraag naar locaties voor dorpshuisfuncties. De opgave is hoe we meer en betere ontmoetingsplekken kunnen creëren in onze dorpen. Plekken die niet alleen kunnen dienen als 'hubs' voor de lokale gemeenschap, maar bijvoorbeeld ook voor maatschappelijke en/of zorgpartners of onderwijsfuncties.

In 2024 gaan we de mogelijkheden onderzoeken voor het accommoderen van dorpshuisfuncties in Nieuw-Loosdrecht, Nederhorst den Berg en Kortenhoef. We kijken naar herontwikkeling en/of herbestemming van

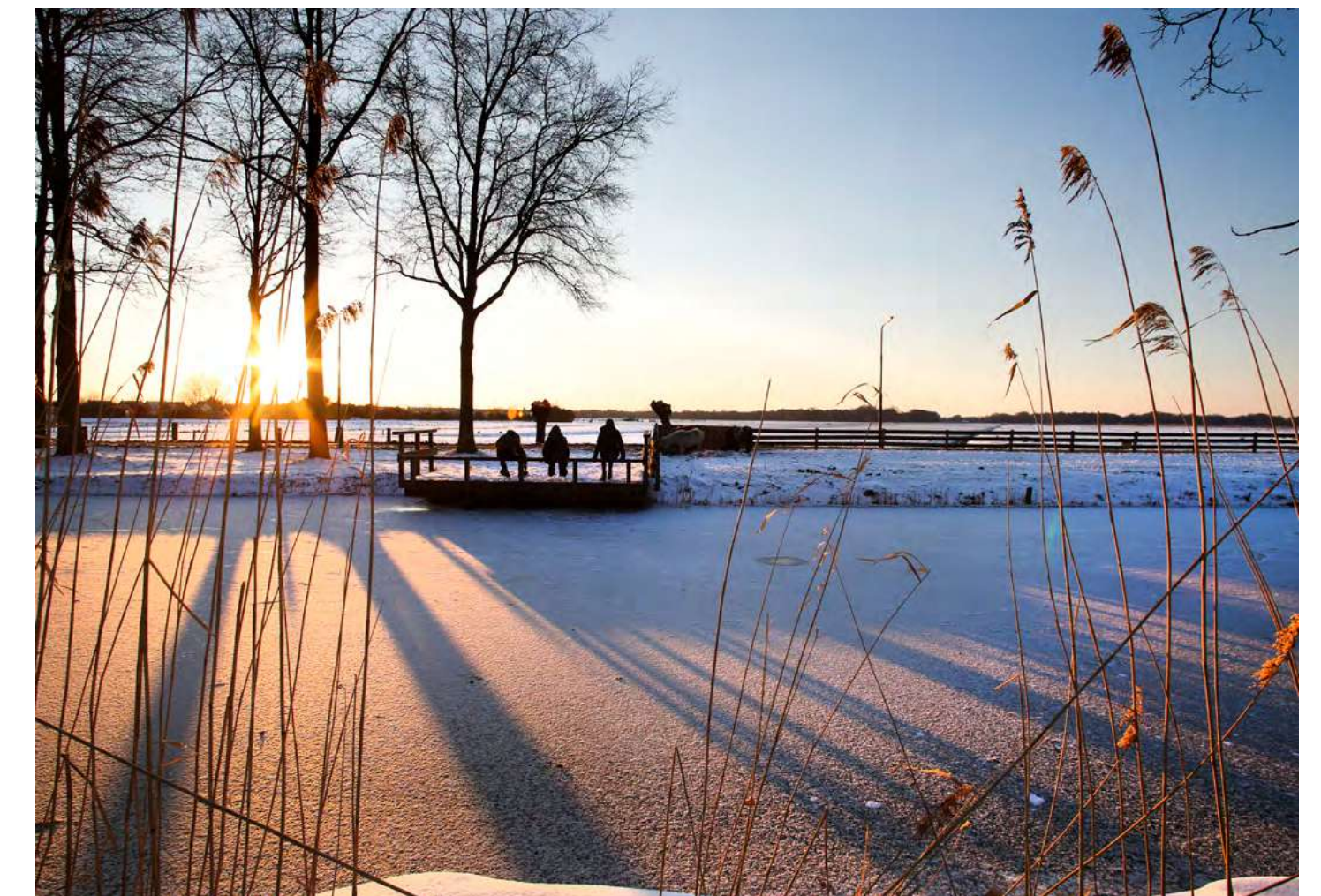
(gemeentelijk) vastgoed. Samen met de maatschappelijke partners, scholen, welzijnsorganisaties en sportverenigingen kijken we naar 'koppelkansen'. Per dorpskern leveren we uiterlijk in 2025 een plan inclusief financiering en tijdsplanning. De gemeenteraad beoordeelt en besluit over de financiering van deze plannen.

Dorpshuisfuncties zien wij in het licht van kernenbinding, een wens die sterk naar voren is gekomen in de evaluatie Dorpenbeleid 2019-2023 (wijdmeren.nl/dorpenbeleid). Goed functionerende ontmoetingsruimten en maatschappelijke voorzieningen dragen bij aan hoe de leefomgeving wordt ervaren, en hebben een grote sociale en culturele impact. Een mooi voorbeeld is het dorps theater De Dillewijn in Ankeveen (dedillewijn.nl) Vanzelfsprekend worden inwoners in de dorpen nauw betrokken.

4.8 Rol van de gemeente

De gemeente is niet langer de regisseur van 'alles'. Daarvoor zijn de maatschappelijke opgaven in het sociaal domein te divers en vaak ook complex. De inzet is om samenwerking tot stand te brengen tussen gemeente, inwoners, maatschappelijke partners en het bedrijfsleven. Dit past in het plaatje van een netwerksamenleving. Met niet alleen de gemeente in een leidende rol, maar als medespeler in een agenda die we met elkaar maken. Zoals beschreven in voornoemde evaluatie van het Dorpenbeleid benoemen we voor de gemeente de volgende functies:

- Regie: de gemeente voert regie ten aanzien van de leefbaarheid in de dorpen voor mens, dier en natuur. Ze werkt samen met inwoners, partners en uitvoeringsorganisaties;
- Sturend en controlerend: de gemeente signaleert ontwikkelingen en trends, landelijk, provinciaal en regionaal. Zij speelt hierop in, zodat in de samenwerking duidelijke en toekomstbestendige afspraken worden gemaakt;
- Faciliterend: korte lijnen, oplossingsgericht, constructieve houding. Participatie en partnerschap zijn kernbegrippen in het realiseren van goede fysieke en sociale woon- en leefomstandigheden.

4.9 Partnerschap

De gemeente is niet van alles. Voor het realiseren en oplossen zijn ook andere partijen aangewezen, zoals:

- Inwoners: het realiseren van goede fysieke en sociale woon- en leefomstandigheden is een gedeelde verantwoordelijkheid;
- Verenigingen en organisaties;
- Professionele organisaties op het gebied van wonen, zorg en welzijn.

4.10 Bewonerinitiatieven

Onder de paraplu van het Dorpenteam zijn de afgelopen jaren ruim 250 bewonerinitiatieven in de openbare ruimte succesvol uitgevoerd. Het Dorpenteam blijkt een gewaardeerd en zichtbaar onderdeel te zijn van de gemeente Wijdemeren, het staat dichtbij inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Mensen weten ook de gemeente daardoor makkelijker te vinden.

Beperkingen zijn er ook. Zoals te lezen in het evaluatierapport Dorpenbeleid 2019-2023 ontbreekt de bestuurlijke opdracht voor dorpsgericht werken. Ambtelijk en bestuurlijk functioneert het Dorpenteam nog vaak als een 'losse eenheid'. Belangrijke aanbevelingen die opgekomen zijn in de evaluatie zijn nog niet besproken en bestuurlijk opgepakt, zoals de opzet van Dorpsraden en Dorpsontwikkelplannen.

Een volgende stap in het dorpenbeleid kan zijn het Dorpenteam vanuit de verschillende dorpen meer beleidsvoorbereidend mee te laten denken op de domeinen openbare ruimte, vastgoed, verkeer en veiligheid. Hierdoor ontstaan mogelijkheden voor het Dorpenteam om, participierend met inwoners, in de verschillende dorpen mee te sturen op het formuleren van gebiedsgerichte doelen binnen door de gemeenteraad vastgesteld beleid.

4.11 Dorpsagenda

Het voorstel is per dorp te komen tot een Dorpsagenda. Gebiedsgericht werken brengt beleidsdoelen in beeld, die worden uitgewerkt in de ambtelijke organisatie en ter goedkeuring worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Inwoners blijven van begin tot eind in het proces betrokken.

Het Dorpenteam beschikt over gebiedsregisseurs die het ambtelijk proces naar besluitvorming begeleiden en bewaken. Waar vakspecialisten in de organisatie nodig zijn worden deze ingeschakeld, zoals voor de vertaling naar college en raad voor juridische en financiële borging.

De Dorpsagenda wordt een dynamische agenda die online zichtbaar is voor alle inwoners. Via gestructureerd overleg kunnen inwoners bij de gebiedsregisseurs ideeën en initiatieven aandragen die van

belang zijn voor de dorpsagenda. De Dorpsraad kiest wat er op de uitvoeringsagenda komt. Keuzes worden ondersteund door (online) burgerpanels en dorpsraadplegingen.

Tijdens gesprekken met zowel inwoners als organisaties is naar voren gekomen dat zij zich zorgen maken over het vertrek van jongeren, de toenemende vergrijzing en de kwaliteit van voorzieningen in de dorpen. Deze onderwerpen zullen op de agenda worden gezet.

Kenmerk van de gebiedsregisseur is dat deze namens de gemeente dichtbij en zichtbaar voor de dorpsbewoners functioneert. Sterk in de verbinding, gericht op een proces dat van buiten naar binnen gaat, met de focus op het samen met inwoners realiseren van de vastgestelde beleidsdoelen.

De gemeenteraad heeft in de hoofduitgangspunten voor de bestuurlijke fusie aangegeven dat de nieuw te vormen gemeente "een gemeente is die de identiteit en het karakter van de dorpen benut en versterkt, door inzet van het dorpenbeleid en door voorzieningen op dorpsniveau te behouden en/ of te versterken. Ook faciliteert de nieuwe gemeente het rijke sport-en verenigingsleven en het culturele aanbod". Dit uitgangspunt wordt in het dorpenbeleid meegenomen.

VIER LEVENSFASEN

We onderscheiden in ons sociaal beleid vier levensfasen. De opbouw vindt plaats aan de hand van belangrijke gebeurtenissen en leeftijden. Levensfasen zijn overigens niet voor iedereen altijd heel precies aan te geven, soms overlappen ze. Daarom zit er overlap tussen de levensfasen 4 tot 18 jaar, 16 tot 67 jaar en 65 jaar en ouder. Sommige jongeren werken met 18 jaar al, anderen gaan nog naar school. Sommige ouderen zijn voor hun 67ste al gestopt met werken, anderen werken nog langer door. Toch krijgen we hierdoor een goed beeld van wat onze inwoners op zekere leeftijd nodig hebben.

Voor de levensfase -9 maanden (zwangerschapsperiode) tot 18 jaar vormt de landelijk geldende Hervormingsagenda Jeugdzorg ook voor ons sociaal domein een belangrijk handelingsperspectief. We sluiten aan bij de agenda met de inzet op een zo sterk en stabiel mogelijke

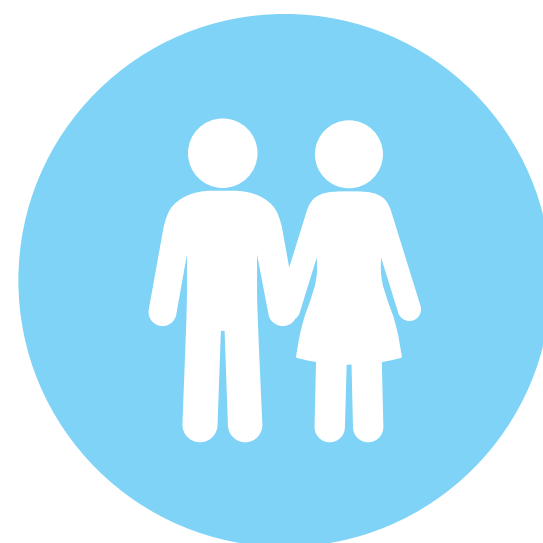
leefomgeving en een zo goed mogelijke maatschappelijke basis. In de Wijdemeerse praktijk betekent dat: betaalbare kinderopvang, goed onderwijs en voor alle kinderen toegang tot (sport-)verenigingen, cultuur/bibliotheek en een veilige speel- en leefwereld.

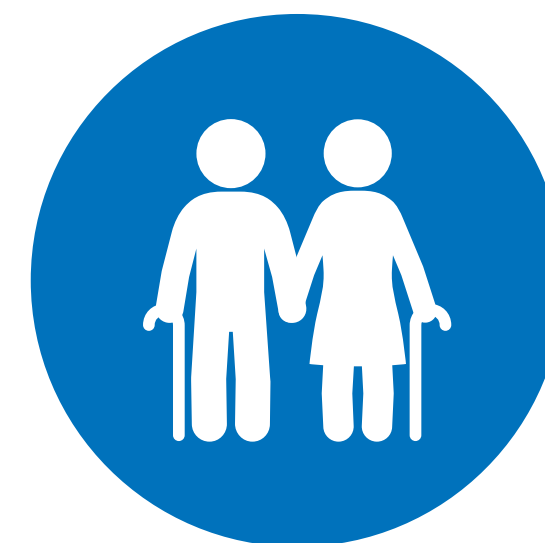
-9 mnd tot 4 jaar

4 tot 18 jaar

16 tot 67 jaar

65 jaar en ouder

Voor kinderen die problemen hebben, leerachterstanden, moeilijkheden thuis, moet er toegang zijn tot laagdrempelige zorg. Verenigingsleven, scholen en wijkteam, consulenten van de gemeente en het netwerk GezondWijdmeren kunnen helpend zijn signalen tijdig op te vangen.

De Hervormingsagenda verplicht gemeenten specialistische jeugdzorg in regionaal verband in te kopen. Wijdmeren trekt met gemeenten in de regio Gooi en Vecht op voor:

- Regionale inkoop van gecontracteerd aanbod. De gemeenten in onze jeugdhulpregio kopen gezamenlijk de jeugdhulpvoorzieningen, de jeugdbescherming en jeugdreclassering én de maatschappelijke ondersteuning op jeugd in;
- Beleidsvoorbereiding rondom individuele voorzieningen en het vormgeven van de inkoop van jeugdhulp. Dit doen wij vanuit de Gemeenschappelijke Regeling Regio Gooi en Vechtstreek.

Bovenregionaal wordt in de Provincie Noord-Holland op drie thema's samengewerkt:

1. Transformatie JeugdzorgPlus (in 2030 geen kind meer in geslotenheid);
2. Bovenregionaal Expertise Netwerk Noord-Holland;
3. Bovenregionale governance jeugdbescherming.

Vanwege de ligging van Wijdmeren wordt op sommige onderwerpen ook afstemming gevonden met de regio's Utrecht en Flevoland (Participatiewet, Werk en Inkomen).

5.1 Een goede en gezonde start (-9 maanden tot 4 jaar)

Wij willen alle kinderen van 0 tot 4 jaar regelmatig zien in het consultatiebureau (GGD) voor gezondheidschecks. Ouders zijn eerst aangewezen voor het gezond en veilig laten (op) groeien van hun kind. Helaas is dit voor sommige kinderen niet vanzelfsprekend. Voor deze kinderen (en hun ouders) is (preventieve) hulp en ondersteuning mogelijk, soms urgent en noodzakelijk. Hoe deze hulp en ondersteuning eruitziet, is per hulpvraag verschillend.

Uitgangspunt is en blijft dat kinderen liefst thuis (nabij) opgroeien. Soms zijn problemen in een gezin echter zo groot dat de thuissituatie onoverkomelijke en zeer complexe problemen geeft en pleegzorg of andere tijdelijke of meer structurele oplossingen aangewend moeten worden. Naast opvoeding en een liefdevolle omgeving is onderwijs van cruciaal belang in het leven van jeugdigen. We zien op steeds meer plekken (voorschoolse) kinderopvang, soms ook zo georganiseerd dat ook ouders kunnen meedoen.

Wat willen we bereiken: kinderen krijgen gelijke kansen om volwaardig mee te doen in de samenleving.

Opgaven:

- (Aanstaande) Ouders/gezinnen zijn goed voorbereid op hun zwangerschap en zijn toegerust voor het ouderschap en de opvoeding;
- Kinderen groeien gezond en veilig op;
- Kinderen krijgen gelijke kansen.

5.2 Gezond en veilig opgroeien (4 jaar tot 18 jaar)

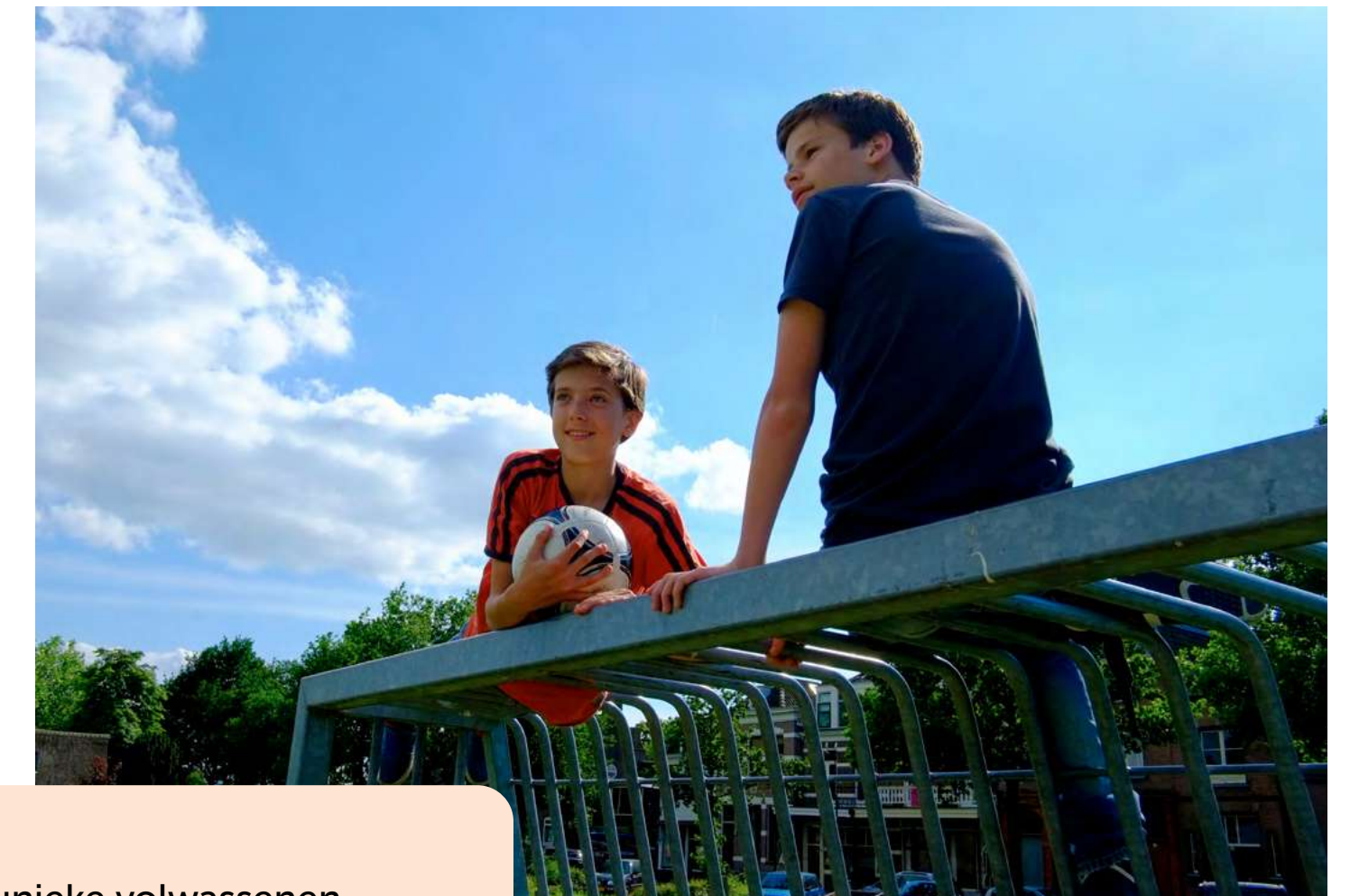
Jeugdigen gaan in hun leven allerlei uitdagingen aan. In deze levensfase zijn drie aspecten belangrijk: thuis, school en de sociale omgeving. Bij een veilige en gezonde ontwikkeling zijn deze drie goed in balans. Is dat niet het geval, dan is hulp en ondersteuning beschikbaar. Dit als samenspel tussen het kind, ouders, familie, school, (sport)verenigingen, bibliotheek, en hulpverlening zoals door de gemeente.⁸

De combinatie van verschillende functies (school, kinderopvang en BSO) op één locatie draagt bij aan het welzijn van kinderen. Een medewerker van het sociaal wijkteam van de gemeente die wekelijks op locatie komt, vindt hierdoor eenvoudig toegang tot ouders, leraren en medewerkers van de kinderopvang om in gesprek te kunnen over vragen rondom meedoen, ontwikkelen en hulp.

Kinderen in Wijdmeren moeten zich kunnen ontwikkelen op hun eigen manier. De één doet dat binnen het reguliere schoolprogramma, de ander heeft soms wat hulp en ondersteuning nodig. In Wijdmeren hebben alle kinderen passend onderwijs. Regionaal werken we samen met buurgemeenten en onderwijsinstellingen om te zorgen dat

zo veel mogelijk jongeren hun startkwalificatie (diploma havo, vwo, mbo-niveau 2 of hoger) halen.

De fase tussen 16 en 24 is eigenlijk nog een aparte levensfase. Met 18 is de jeugd nog niet uit ontwikkeld. De hersenen, het inzicht en de identiteit ontwikkelen zich nog volop door. Binnen de jeugdzorg kan sprake zijn van verlengde jeugdzorg tot het 21ste levensjaar. Ook andere vormen van ondersteuning kunnen hierin van belang zijn.

Wat willen we bereiken: jeugdigen ontwikkelen zich gezond en veilig tot unieke volwassenen.

Opgaven:

- Jeugdigen ontwikkelen zich tot wie ze willen zijn. Dit betekent: breed ontdekken en ontwikkelen van eigen identiteit, persoonlijkheid, veerkracht, weerbaarheid, talenten en vaardigheden;
- Problemen bij kinderen en gezinnen zijn vroegtijdig in beeld en worden duurzaam opgelost;
- Jeugdigen ontwikkelen een gezonde leefstijl en zijn goed voorbereid op het volwassen leven;
- Jeugdigen groeien zo veel als mogelijk op in een gezonde en veilige thuissituatie;
- Jeugdigen worden gestimuleerd en in staat gesteld hun (vrijwillige) bijdrage aan de samenleving te leveren.

⁸ Dit sluit aan bij de regionale visie Gooi en Vechtstreek: "Onze ambitie is dat alle kinderen kansrijk, gezond en veilig kunnen opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen mee kunnen doen in een inclusieve samenleving, met passende zorg en dichtbij huis".

5.3 Volwassen leven (16 jaar tot 67 jaar)

Wat voor de één uit ziet als een leven lang leren, weet de ander al op jonge leeftijd. Voor iedereen geldt dat het hebben van een zinvolle daginvulling levensvreugde geeft. Hoe deze eruit ziet is voor iedereen anders. Dat kan een betaalde baan zijn, zorg thuis of elke andere vorm van een zinvolle daginvulling of vrijwilligerswerk. Participatie geeft bestaanszekerheid.

Volwassen zijn betekent ook: autonomie en zelfsturing. Het verwerven van een (eigen) woning bijvoorbeeld. Gezinsvorming. In de moeilijke woningmarkt die al jaren bestaat is Wijdemeren geen uitzondering. De krapte geeft nog eens extra druk op het vrijmaken van woningen die klaarstaan voor woningzoekenden die in hun wooncarrière af en toe wat begeleiding nodig hebben, zoals het geval is bij woonconcepten met zorg.

Voor- en tegenspoed kunnen de balans verstoren. Een helpende hand, maar ook de vriendschap en aandacht van een huisdier, het kunnen (ver)zorgen of juist ontzorgd worden kunnen heel bepalend zijn voor hoe het verder gaat.

Wat willen we bereiken: inwoners weten zelf hun weg te vinden en kunnen naar vermogen meedoen in een inclusieve samenleving.

Opgaven:

- Inwoners doen op hun eigen manier mee aan de arbeidsmarkt en kunnen zich ontwikkelen;
- Inwoners zijn actief betrokken in en voor de gemeenschap;
- Sport, kunst en cultuur maken onlosmakelijk deel uit van het leven;
- Inwoners die het zelf niet (meer) redden, krijgen zo vroeg mogelijk passende ondersteuning;
- Inwoners zijn zo financieel zelfredzaam mogelijk;
- Inwoners van Wijdemeren voelen zich vrij om zichzelf te zijn, ongeacht gender, seksuele oriëntatie of andere identiteitskenmerken;
- Inwoners hebben een gezonde leefstijl en voelen zich vitaal;
- Maatschappelijke uitval van inwoners wordt voorkomen via preventie en perspectief;
- Inwoners die dat nodig hebben kunnen beschermd en veilig (thuis) wonen;
- Inwoners zijn onderdeel van een veilige woon- en leefomgeving;

5.4 Senioren (65 jaar en ouder)

Iedereen beleeft het ouder worden anders. Behalve voor hobby's, kluswerk en soms nog studie komt er meer tijd vrij voor zingeving, ontspanning en (her) oriëntatie op het leven. Ook sociaal en fysiek treden veranderingen op, positief en negatief. Vrijheid kan tegenover ongemakken komen te staan, rust tegenover zorgen.

Als gemeente hebben we oog (en oor) voor de toenemende vergrijzing van onze inwoners. Senioren willen net als de jongere generaties nog zo lang mogelijk mee blijven doen en een rol spelen in de Wijdemeerse samenleving. Ontmoetingsplekken, samenkomsten, cultuur, sportieve en recreatieve mogelijkheden in de mooie natuur van onze gemeente bevorderen gezondheid en geluksgevoel. Ouderen moeten ook kunnen rekenen op hulp en ondersteuning. Als het kan met de inschakeling van het eigen netwerk en bevriende kennissen, als het niet lukt met hulp van de gemeente. Onze hulp is zeker geboden bij ouderen die gebukt gaan onder ernstige mentale of fysieke klachten, dementie en verminderde mobiliteit.

Wat willen we bereiken: (oudere) inwoners kunnen (vol)waardig mee blijven doen in de samenleving.

Opgaven:

- Inwoners zijn goed voorbereid op deze levensfase;
- Meer mensen ervaren zingeving;
- Inwoners wonen zo lang mogelijk zelfstandig, waar nodig met passende ondersteuning en voorzieningen.

RESUMEREND

De beschreven elementen in dit beleidskader zijn bedoeld als aansporing van de uit te voeren maatschappelijke agenda. Met het beleidskader hebben we de opsomming willen geven van de uitdagingen die we voor ogen zien en de opgaven die ons de komende jaren in Wijdemeren te wachten staan. Ze duiden wat we belangrijk vinden, wat we gezamenlijk – gemeente, inwoners en maatschappelijke partners - willen bereiken. In de maatschappelijke agenda gaan we hiermee aan de slag. Het beleidskader sociaal domein in Wijdemeren wordt aan de lezer voorgezet als dynamisch instrument in de ambitie van een gezond en vitaal dorpsleven.

De invloed van het landelijke Integraal Zorgakkoord (IZA) en de vertaling in een Regionale Samenwerkingsagenda met de regiogemeenten en zorgverzekeraar Zilveren Kruis komt tot uiting in de nadruk die wordt gelegd op preventie, samenwerking tussen zorg en sociaal domein, voorkomen van armoede, stimuleren van een gezonde leefstijl en investeren in programma's zoals Kansrijke Start.

6.1 Wijzigingen ten opzichte van huidige beleid

Het Integraal Beleidskader sociaal domein en de Maatschappelijke Agenda vormen de basis van wat we willen bereiken en wat we binnen het sociaal domein hier voor doen voor de inwoners van de gemeente Wijdmeren. De integrale opzet legt de verbinding tussen verschillende beleidsvelden. Hierdoor ontstaan kansen om elkaar te versterken, aan te vullen en elkaar te ontlasten. Hiermee vergroten we het maatschappelijk effect en houden we de uitvoering betaalbaar. Als organisatie staan we beter in verbinding met de buitenwereld en werken we efficiënter. Op 7 mei 2024 neemt het college het besluit om het voor te leggen aan de gemeenteraad welke er op 4 juni een besluit over neemt. In Wijdmeren willen we betaalbare kwaliteit leveren aan onze inwoners.

Inwoners

Het integraal beleidskader biedt een levensloopgerichte benadering om in elke fase de juiste ondersteuning te bieden. Vanaf de zwangerschap tot de vroege kinderjaren richt de gemeente zich op gezonde groei en ontwikkeling, waarbij ouders begeleiding krijgen en kinderen regelmatige gezondheidscontroles ontvangen. Voor jeugdigen van 4 tot 18 jaar is er aandacht voor een evenwichtige ontwikkeling en het aanbieden van gelijke kansen. Volwassenen worden ondersteund in hun streven naar een zinvolle dagbesteding en zelfredzaamheid, terwijl voor senioren het blijven participeren in de samenleving centraal staat, met

ondersteuning voor hen die te maken hebben met de uitdagingen van het ouder worden. De gemeente streeft ernaar om voor elke inwoner een omgeving te creëren waarin zij zich veilig en ondersteund voelen, met toegankelijke diensten en voorzieningen die bijdragen aan een hoge levenskwaliteit, veiligheid, welzijn, en duurzame ontwikkeling.

Kracht van de kern

Het dorpenbeleid van Wijdmeren focust op nabuurschap, het stimuleren van zelforganisatie en het ondersteunen van wederkerigheid, met nadrukkelijke aandacht voor kwetsbare groepen. Het versterkt de unieke identiteit en energie van dorpen door middel van mantelzorg en vrijwilligerswerk, aangevuld met gemeentelijke ondersteuning. Lokale MKB en maatschappelijk verantwoord ondernemen worden aangemoedigd om bij te dragen aan de gemeenschap, terwijl 'Welzijn op recept' en vrij toegankelijke welzijnsvoorzieningen de leefstijl en eigen zorg van inwoners bevorderen. Het beleid betreft inwoners actief bij het vormgeven van het dorpsleven, waarbij maatwerkoplossingen afgestemd op lokale behoeften, de sociale cohesie en de lokale economie versterkt worden.

Betaalbare kwaliteit

De zoektocht naar manieren om het sociaal domein toekomstbestendig te maken is er een die de meeste gemeenten in Nederland uitvoeren

en ook in Wijdmeren aan de orde is. Belangrijk onderdeel van dit onderzoek is het doorrekenen van de verschillende scenario's en het inschatten van de financiële hardheid van de maatregelen. Een besluit hierover wordt in het najaar genomen. Het IBK vormt de basis van deze scenario's en deze richten zich op het versterken van de maatschappelijke structuur en het verlagen van de kosten, terwijl de kwaliteit en toegankelijkheid van sociale voorzieningen gewaarborgd blijven.

6.2 Informatiegestuurd werken

Meten is weten. Om te zien wat werkt, voor wie en in welke mate, roepen we hulp en informatiekanaal in die ons de resultaten en effecten kunnen laten zien. Harde en zachte data leveren gegevens om te kunnen (bij)sturen en keuzes te maken.

Het nieuwe monitor-dashboard iNzicht is een belangrijke stap hierin voor onze gemeente. Dit dashboard voorziet in actuele beleids- en sturingsinformatie, waardoor we op een efficiënte wijze onze dienstverlening op dit gebied kunnen analyseren en optimaliseren. Het biedt inzicht in ontwikkelingen en trends, en ook in het gebruik van specifieke voorzieningen, de in-, uit- en doorstroom van cliënten en kostenanalyses. Dit stelt ons in staat om te anticiperen op beleidsontwikkelingen. Een van de belangrijkste elementen van een

monitor is het SMART formuleren van beleidsdoelen. Door middel van het monitor-dashboard kunnen we de voortgang van deze doelen nauwlettend volgen en beoordelen of ze worden bereikt. De monitor geeft antwoord op belangrijke vragen, zoals: bevinden we ons op het juiste spoor? Dragen onze activiteiten daadwerkelijk bij aan het bereiken van onze doelen? Wat gaat goed en wat kan er verbeterd worden? Deze vragen kunnen worden beantwoord door verschillende soorten data te analyseren met behulp van prestatie-indicatoren, zoals het aantal vrijwilligers, leeftijdscategorieën van inwoners, inkomensgrenzen en het gebruik van Wmo-voorzieningen. De uitkomsten van de monitor zijn belangrijk voor zowel de politiek-bestuurlijke monitoring op de beoogde maatschappelijke effecten voor de inwoners als voor de sturing op de resultaten (in de uitvoering) van het beleid. Er kan aan de hand van de verzamelde data (bij)gestuurd worden op de gestelde doelen.

Naast het iNzicht monitor-dashboard worden ook andere bronnen geraadpleegd om de effecten van het beleid te meten. Zo worden de effecten op inwoners en de betrokkenheid van inwoners gemeten via cliëntervaringsonderzoeken Wmo en Jeugd die door Regio Gooi en Vechtstreek wordt uitgevoerd en via het **inwonerspanel** van Wijdemeren. Met laatstgenoemde is zeer waardevolle informatie opgehaald rondom de evaluatie van het dorpenbeleid in 2023. Ook in de toekomst zullen we gebruik maken van dit panel.

Daarnaast is er een Veiligheidsmonitor, waarin Leefbaarheid een belangrijk onderdeel vormt.

De regionale Woonmonitor en rapporten van de Rekenkamer leveren ook input, net als monitors en onderzoeken van onze maatschappelijke partners.

Bovendien kunnen data van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en I&O-Research worden gebruikt voor een datagestuurde werkwijze. Ten slotte gebruiken we de **reguliere GGD-monitors**, cijfers voortijdig schoolverlaten van Regionaal Bureau Leerlingzaken en de website **waarstaatjegemeente.nl**.

We hechten groot belang aan de monitor, snelheid is daarom geboden. Maar nog belangrijker is de zorgvuldigheid. Een monitor waarbij de input (wat willen we weten) niet goed is, zal op geen enkele wijze een goede output geven (wat weten we). Daarom zullen we het proces om tot een goede monitor te komen zorgvuldig doorlopen.

6.3 Maatschappelijke agenda voor een sociaal sterkere kern in Wijdemeren

In de maatschappelijke agenda zijn de vier onderscheiden levensfasen nader belicht en uitgelegd. De maatschappelijke agenda omvat niet

alleen de kern van het sociaal domein (onze wettelijke taken) maar ook aanpalende opgaven, zoals sport, cultuur en veiligheid.

Nog breder: de verbinding van gezondheid met medische zorg is van groot belang voor de inrichting van het sociaal domein. De agenda wordt ingegeven door twee hoofdvragen:

1. Op welke manier draagt de maatregel bij aan de doelen(bedoelingen)?
2. Waar zetten we extra op in om onze doelen te bereiken?

Goed denkbaar is dat de effecten zich zullen uitstrekken tot hoe we ons reguliere werk doen in de aanpak van andere gemeentelijke opgaven, zoals de opzet en inrichting van ons inkoop- en subsidiebeleid, de toegang en benadering van het sociale domein in onze bestuurlijke context, het gesprek over en betekenis geven aan prioritering van inkoop en (intensieve) zorg. In brede zin sluit de visie lokaal aan op GezondWijdemeren, en regionaal op hetgeen is bedacht en besproken in de regio Gooi en Vecht met het Integraal Zorg Akkoord. Niet voor niets heeft dit akkoord de titel Van Zorg naar Gezondheid meegekregen.

Een goede en gezonde start (-9 maanden tot 4 jaar)

Kinderen krijgen gelijke kansen om volwaardig mee te doen in de samenleving

Onze speerpunten in de uitvoering van beleid

- We bieden ondersteuning van kwetsbare gezinnen
- We stimuleren van de (taal)ontwikkeling
- We faciliteren een doorlopende leerlijn met ontwikkelen van IKC's.

(Aanstaande) ouders/gezinnen zijn goed voorbereid op hun zwangerschap en zijn toegerust voor het ouderschap en de opvoeding

- Kwetsbare gezinnen ontvangen extra ondersteuning tijdens de zwangerschap en de eerste kinderjaren via het "Stevig Ouderschap" programma.
- Ouders van kinderen tussen 0 en 4 jaar worden bijgestaan in de opvoeding en ontwikkeling. Dit omvat reguliere afspraken op consultatiebureaus, waar ouders antwoorden krijgen op opgroei- en opvoedvragen en waar preventieve vaccinaties worden toegediend.
- De bibliotheek organiseert wekelijkse Ouder & Co-bijeenkomsten ter ondersteuning van ouders.

Kinderen groeien gezond en veilig op

- In elke kern is er een actief netwerk rondom kinderen van 0 tot 12 jaar, bestaande uit huisartsen, scholen, kinderopvang, Jeugd en Gezin, en het Sociale Wijkteam.
- Ouders met echtscheidingsproblemen ontvangen begeleiding van een echtscheidingscoach.
- Het Sociale Wijkteam bieden naast toegang ook lichte begeleiding, met extra expertise voor coaching bij opvoeden en echtscheiding.
- Elke dorpskern heeft een vaste jeugdconsulent als aanspreekpunt.
- De samenwerking rondom melden en ondersteunen van kinderen in onveilige situaties is geregeld.
- Voorlichting over voeding en gezonde leefstijl wordt gegeven op scholen en in de kinderopvang middels activiteiten gericht op het behalen van het keurmerk Gezonde School.
- Bewonersinitiatieven worden ondersteund om de kwaliteit van speelvoorzieningen te verhogen. En alle speeltuinen en kinderopvanglocaties zijn rookvrij.
- Er zijn alternatieve oplossingen voor uithuisplaatsing beschikbaar vanuit de regio, zodat kinderen zoveel mogelijk thuis kunnen opgroeien.
- Maatwerkvoorzieningen zoals huishoudelijke hulp, vervoer en hulpmiddelen voor kinderen en ouders, die dat nodig hebben.

Kinderen krijgen gelijke kansen

- In elke dorpskern is er een kinderdagverblijf dat een programma voor voorschoolse educatie uitvoert, zodat alle kinderen met een VVE-indicatie in de buurt naar een geschikte kinderopvanglocatie kunnen.
- Het programma VoorleesExpress, uitgevoerd door GooiPlus, wordt gesubsidieerd om kinderen te stimuleren om te lezen.
- Uitvoering van subsidiebeleid voor vrijwillige organisaties, verenigingen en stichtingen om samenwerking te bevorderen en gemeenschapsinzet te ondersteunen voor deze leeftijdsgroep.

Maatschappelijke effect-indicatoren

- Score clienttevredenheid
- Aantal unieke jeugdigen met geïndiceerde jeugdhulp per verwijzer (huisarts, gecertificeerde instelling, gemeente);
- Percentage jeugdigen met indicatie jeugdhulp met verblijf;
- Percentage jeugdigen met jeugdbeschermingsmaatregel;
- Aantal meldingen kindermishandeling Veilig Thuis.

Prestatie-indicatoren

- Aantal doelgroep-peuters met VVE-indicatie;
- Aantal jeugdigen dat door een praktijkondersteuner huisarts (POH) is gezien;
- Aantal jeugdigen dat wordt geholpen door Jeugd en Gezin;
- Aantal sociaal-medische indicaties.

Gezond en veilig opgroeien (4 jaar tot 18 jaar)

Jeugdigen ontwikkelen zich gezond en veilig tot unieke volwassenen

Onze speerpunten in de uitvoering van beleid

- We ondersteunen waar nodig de brede ontwikkelingen van jeugdigen;
- We ondersteunen de ontwikkeling van een gezonde levensstijl;
- Waar nodig bieden we tijdig passende ondersteuning.

Jeugdigen ontwikkelen zich tot wie ze willen zijn. Dit betekent: breed ontdekken en ontwikkelen van identiteit, persoonlijkheid, veerkracht, weerbaarheid, talenten en vaardigheden

- Jeugdigen in kwetsbare posities krijgen passende ondersteuning, zoals begeleiding van zorgleerlingen, jongvolwassenen bij ongewenste zwangerschap, en groepstrainingen voor sociale vaardigheden en faalangst.
- Jeugdopbouwwerk is actief in elke kern en werkt vindplaatsgericht met jeugd in maatschappelijk kwetsbare situaties.
- Leerlingen ontvangen voorlichting voor een soepele overgang van basisschool naar voortgezet onderwijs.
- Stimulering van brede ontwikkeling omvat schoolactiviteiten, het

BiebLab in bibliotheken, het Jeugdfonds Sport en Cultuur.

- Kinderen van nieuwkomers worden snel geïntegreerd in onderwijs en verenigingsleven door doorverwijzing naar organisaties en lokale verenigingen.
- Uitvoering van subsidiebeleid voor vrijwillige organisaties, verenigingen en stichtingen om samenwerking te bevorderen en gemeenschapsinzet te ondersteunen voor deze leeftijdsgroep.

Problemen bij kinderen en gezinnen zijn vroegtijdig in beeld en worden duurzaam opgelost

- Basisscholen hebben vaste contactpersonen bij het wijkteam
- Er is trainingsaanbod voor ouders van kinderen met ASS-problematiek.
- Het wijkteam is vertegenwoordigd door praktijkondersteuners bij alle huisartsen in Wijdemeren.
- Voor inwoners en professionals is er een digitale sociale kaart met preventief jeugdhulpaanbod, en het wijkteam heeft een toegankelijke website voor ouders met zorgen.
- Elke kern heeft een eigen onderwijsvoorziening voor primair onderwijs, en er wordt samengewerkt tussen zorg- en welzijnsorganisaties, vrijwilligersorganisaties, kinderopvang, onderwijs en eerste-lijn bij ondersteuning van ouders en jeugdigen.

- Wijdmeren participeert in het Regionaal Bureau Leerling-zaken voor begeleiding bij schoolverzuim.
- Jongeren met jeugdhulp krijgen voorlichting over de overgang naar 18+, onder andere om een vloeiende overgang van jeugdwet naar WMO te waarborgen.

Jeugdigen ontwikkelen een gezonde levensstijl en zijn goed voorbereid op het volwassen leven

- Alle scholen in Wijdmeren streven naar een gezonde schoolomgeving door activiteiten gericht op voeding, welbevinden en bewegen. Dit omvat activiteiten voor het behalen van het keurmerk Gezonde School en voorlichting over voeding en een gezonde leefstijl.
- De gemeente zorgt ervoor dat buurten voldoende openbare speelmogelijkheden heeft voor kinderen in overleg met inwoners.
- En zorgt voor een rookvrije omgeving in alle speeltuinen en sportlocaties.
- Activiteiten en voorlichting over preventie van middelengebruik worden georganiseerd voor jeugdigen en ouders.
- Om jeugdigen te stimuleren om aan beweegrichtlijnen te voldoen, worden buurtsportcoaches gefinancierd, wordt vervoer naar gymlokalen gefaciliteerd en wordt subsidie verstrekt aan scholen voor het organiseren van sportdagen.

Jeugdigen groeien zoveel als mogelijk op in een gezonde en veilige thuissituatie

- Het netwerk van kwetsbare gezinnen wordt duurzaam versterkt door de inzet van vrijwilligers of gastgezinnen, met specifieke aandacht voor kinderen en jeugdigen in deze gezinnen die een mentor hebben op basis van de JIM-methodiek.
- Bij vermoedens van kindermishandeling wordt er een melding gedaan bij Veilig Thuis, waarbij de verplichte meldcode wordt gepromoot bij partners van de gemeente via subsidie- en inkoopafspraken.
- Passende jeugdhulp wordt geboden waar nodig, waaronder ambulante begeleiding, persoonlijke verzorging, jeugd GGZ, hulp bij ernstige enkelvoudige dyslexie, dagbesteding, en behandelingsgerichte dagbesteding, zowel vanuit de regio als via lokaal maatwerktrajecten.
- In gevallen waar een veilige thuissituatie niet gewaarborgd kan worden, wordt er een vorm van verblijf aangeboden, inclusief alternatieve oplossingen voor uithuisplaatsing zoals pleegzorg, kortdurend verblijf, 24-uurs verblijf, en jeugdbescherming/reclassering, allen beschikbaar via het regioaanbod.
- Het aantal meldingen van jeugdoverlast rond de jaarwisseling wordt verminderd door gerichte voorlichting op basisscholen over het voorkomen van vernielingen, vuurwerkoverlast, geluidsoverlast en alcoholgebruik.

- Maatwerkvoorzieningen zoals huishoudelijke hulp, vervoer en hulpmiddelen voor kinderen en ouders, die dat nodig hebben.

Jonge vrijwilligers worden gestimuleerd en in staat gesteld hun bijdrage aan de samenleving te leveren

- Jongeren worden betrokken bij hun leefomgeving en bij het (jeugd)beleid. We gaan, met jongeren, onderzoeken hoe we deze participatie goed vorm kunnen geven.
- Jongeren worden gestimuleerd om vrijwilligerswerk te verrichten die maatschappelijke doelen ten goede komen.

Maatschappelijke effect-indicatoren

- Score klanttevredenheid jeugdhulp;
- Percentage kinderen dat voldoende beweegt;
- Percentage kinderen met een goed gewicht;
- Percentage jongeren dat alcohol of andere middelen gebruikt;
- Percentage kinderen tot 18 jaar dat deel uitmaakt van een huishouden met een laag inkomen.

Prestatie-indicatoren

- Aantal scholen met keurmerk Gezonde School;
- Percentage jongeren met startkwalificatie;
- Aantal voortijdig schoolverlaters;
- Aantal bereikte ouders met voorlichting/trainingen.

Het volwassen leven (16 tot 67 jaar)

Inwoners weten zelf hun weg te vinden en kunnen naar vermogen meedoen in een inclusieve samenleving

Onze speerpunten in de uitvoering van beleid

- We gaan (nieuwe) inwoners sneller aan passend werk helpen;
- We ondersteunen bewonersinitiatieven en (professionele) netwerken in de kernen die de leefbaarheid willen vergroten;
- We faciliteren inwoners in de verschillende kernen met ruimte voor ontmoeting en activiteiten;
- Inwoners krijgen meer zeggenschap en eigenaarschap in de leefbaarheid in de eigen kern;
- We zorgen altijd voor een vangnet voor inwoners die het alleen niet redden.

Inwoners doen op hun eigen manier mee aan de arbeidsmarkt en kunnen zich ontwikkelen

- De gemeente ondersteunt werkgevers bij inclusief werkgeverschap via het Werkgevers Service Punt (WSP) en participeert in regionale regieteams en uitvoering overleggen van de arbeidsmarktregio.
- Specifieke begeleiding van statushouders naar werk wordt geïntensiveerd, met nadruk op het toe leiden naar kansrijke

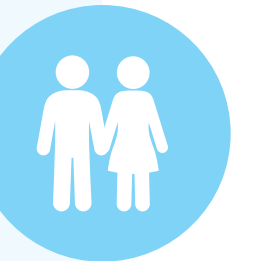
sectoren zoals kinderopvang en horeca, inclusief ondersteuning bij taalopleidingen en tolkdiensten.

- Er wordt ondersteuning geboden aan inwoners met lage basisvaardigheden (taal, rekenen, digitale vaardigheden).
- De gemeente streeft naar meer uitstroom richting passend werk door middel van gerichte trajecten, diverse re-integratiepartners, vernieuwde afspraken over beschut werk en arbeidsmatige dagbesteding, en het inzetten van diverse re-integratie-instrumenten.
- Startende ondernemers worden ondersteund vanuit werkloosheid.
- En er is een Regionaal Werk Centrum beschikbaar voor arbeidsmarkt gerelateerde vragen van werkenden, werkzoekenden en werkgevers.

Inwoners zijn actief betrokken in en voor de gemeenschap

- Het Sociaal Wijkteam, de consultants Werk en Inkomen en het Dorpenteam ondersteunen en faciliteren inwoners op basis van hun vraag.
- Inwoners kunnen participeren in het beleid via de Adviesraad Sociaal Domein.
- De dorpscoördinatoren worden gebiedsregisseurs. Zij onderhouden de regie op dorpsniveau intern en extern.

- Inwoners kunnen participeren door gesprekken met dorpsvertegenwoordigingen waarbij dorps-ontwikkelplannen worden opgesteld.
- Inwoners en organisaties hebben aangegeven dat zij zich zorgen maken over het vertrek van jongeren, de toenemende vergrijzing en het voorzieningenniveau in de dorpen. De gemeenteraad heeft als 1ste hoofduitgangspunt voor de fusie aangegeven dorpenbeleid belangrijk te vinden. Tijdens participatietrajecten komen de thema's "Jonge, vitale dorpen" en "Behoud karakter en identiteit van de dorpen" aan de orde.

- Er wordt een vraag gestuurd activiteitsaanbod in elke kern gerealiseerd, waarbij het Dorpenteam de regie heeft en activiteiten subsidieert die bijdragen aan de maatschappelijke effecten.
- In de drie grootste dorpskernen zijn er ontmoetingsplekken waar inwoners zelf activiteiten kunnen organiseren. Er wordt gekeken naar slimmer gebruik van bestaand vastgoed. Ook kijken we naar mogelijkheden in samenwerking met partners als maatschappelijk initiatieven, kerken, verenigingen, etc.
- Inwoners worden geïnformeerd over beschikbare activiteiten via een toegankelijke sociale kaart en door actieve verwijzing door professionals.
- Er is een subsidieverordening met afwegingskaders gericht op het bijdragen aan maatschappelijke doelen van inwoners wordt gestimuleerd.
- Vrijwilligers worden erkend, gewaardeerd en ondersteund via subsidies, jaarlijkse prijzen en complimenten.
- Mantelzorgers worden ondersteund en gewaardeerd door bewustwordings-campagnes, respijtzorg, activiteiten in de Week van de Mantelzorger, en een jaarlijkse Mantelzorgwaardering.
- Inwoners nemen initiatieven om de leefbaarheid te vergroten en worden gestimuleerd en ondersteund via projecten waarin zij beheer, onderhoud en zorg voor hun omgeving overnemen.

- Kerken spelen een rol in de samenleving op verschillende gebieden en werken samen met de gemeente om het sociale beleid af te stemmen en ondersteunen.
- Lokale media worden gesubsidieerd om inwoners te informeren over lokale ontwikkelingen en activiteiten.

Sport, kunst en cultuur maken onlosmakelijk deel uit van het leven

- Er wordt gestreefd naar de oprichting van een Sportplatform Wijdmeren waar sportaanbieders verenigd zijn voor samenwerking, het organiseren van beweegactiviteiten, kennisdeling en advisering aan de gemeente. De gemeente neemt de regie om dit platform in te richten en te starten, met stakeholders zoals de sportraad/sportplatform en gebruikers van sportaccommodaties.
- Een meerjarig onderhoudsplan voor sportaccommodaties wordt opgesteld om een kwalitatief sterk, veilig en toegankelijk sportaanbod te garanderen.
- Er worden verbeterde afspraken gemaakt met culturele partners over de governance code, waarbij de governance code cultuur wordt meegenomen in de subsidie-afspraken.
- Cultuurhistorische verenigingen of stichtingen in Wijdmeren worden gestimuleerd om meer bezoekers te trekken door

het ontwikkelen van een plan in samenwerking met Mooi Noord-Holland en andere relevante partijen. Daarnaast wordt bijgedragen aan het voortbestaan en het 100-jarig bestaan van het Kasteelmuseum Sypestein.

Inwoners die het zelf niet (meer) redden krijgen zo vroeg mogelijk passende ondersteuning

- Het Dorpenteam werkt aan het verbinden van een breed netwerk aan maatschappelijke organisaties, zoals kerken, sociaal-culturele, gezondheids- en sportorganisaties, om vroeg-signalering te realiseren en als vangnet te dienen.
- Nieuwkomers krijgen passende maatwerkondersteuning bij het inburgeren, waaronder het in stand houden van wekelijkse Taalmaatjes en Taalcafés in bibliotheekvestigingen.
- Er worden laagdrempelige contactmogelijkheden gecreëerd over leefbaarheid en veiligheid in de dorpen, zoals spreekuren en pop-ups georganiseerd samen met veiligheidspartners.
- Samenwerking tussen zorg- en welzijnsorganisaties, vrijwilligersorganisaties en eerstelijnsorganisaties wordt gestimuleerd en vastgelegd in subsidieafspraken.
- Waar nodig worden voorzieningen aangebracht in woningen om inwoners langer zelfstandig te laten wonen.

- Inwoners krijgen maatwerkondersteuning, zoals huishoudelijke hulp, individuele begeleiding, vervoer en hulpmiddelen, om zo zelfstandig mogelijk te blijven.
- Daarnaast faciliteert de gemeente ontmoetgroepen waar mensen met en zonder indicatie terecht kunnen voor dagbesteding.

Inwoners zijn zo financieel zelfredzaam mogelijk

- Inwoners worden actief geïnformeerd over ondersteuningsmogelijkheden vanuit het inkomen- en minimabeleid, via folders, nieuwtuigen, voorlichtingsbijeenkomsten, en het sociaal wijkteam.
- Het Dorpenteam gebruikt haar netwerk aan maatschappelijke initiatieven, kerken, gezondheidspartners, en vertegenwoordigers bij seniorencomplexen om via menselijke contacten inkomensregelingen onder de aandacht te krijgen, met name bij alleenstaande AOW'ers.
- Het aantal succesvol afgeronde schuldhulpverleningstrajecten neemt toe door scherpere samenwerkingsafspraken met de kredietbank en het continu toepassen van vroeg-signalering met potentiële schuldeisers.
- Armoede en schulden worden aangepakt zoals beschreven in het Beleidsplan Armoede en Schuldhulpverlening (bijlage bij IBK SD)

Inwoners van Wijdemereren voelen zich vrij om zichzelf te zijn, ongeacht gender, seksuele oriëntatie of andere identiteitskenmerken

- Het verenigingsleven wordt gestimuleerd om integratie te bevorderen door het subsidiëren van activiteiten die bijdragen aan dit doel.
- Discriminatie in welke vorm dan ook wordt in Wijdemereren gesignaleerd, bestreden en voorkomen, waarbij het Antidiscriminatiebureau wordt gefinancierd om hierbij te ondersteunen.

Inwoners hebben een gezonde leefstijl en voelen zich vitaal

- Stimulering van transformatie van zorg naar gezondheid, met focus op vroegtijdige signalering van gezondheidsproblemen en het bieden van passende hulpverlening.
- Intensieve samenwerking tussen welzijnsorganisaties, gezondheidszorg en sportverenigingen om de vitaliteit van inwoners te vergroten, ondersteund door subsidies.
- Samenwerking binnen het samenwerkingsverband "Gezond Wijdemereren" voor uitvoering van activiteiten zoals gezondheidsmarkten en valpreventie, met betrokkenheid van Sportservice.

- Onderzoek naar nieuwe zorgconcepten en regionale samenwerking die waarde kunnen toevoegen aan Wijdemereren, zoals Saar aan Huis, Austerlitz Zorgt, IMOZ, de Nieuwe Route. Waarde in de zin van meerwaarde, maar ook qua kostenbesparingen.
- Ondersteuning van activiteiten die gezonde voeding stimuleren, zoals kookactiviteiten.
- Financiering van de GGD voor uitvoering van vaccinatieprogramma's, voorlichting over hygiëne en gezonde leefstijl, en het uitvoeren van lijkschouwingen voor onbekende overledenen.

Maatschappelijke uitval van inwoners wordt voorkomen via preventie en perspectief

- Organisatie van een herstelnetwerk met herstelactiviteiten en ondersteuning voor GGZ-mantelzorgers en naasten.
- Inwoners die gebruikmaken van OGGz arbeidsmatige dagbesteding of beschermd wonen, of op een wachtlijst staan, worden gekoppeld aan een opleiding, begeleid naar werk of andere passende dagbesteding.
- Voorzieningen zoals respijtovereenkomst en crisiskaarten om maatschappelijke uitval te voorkomen of beperken, en monitoring van ontwikkelingen binnen bescherming en opvang.

- Organisatie van preventieactiviteiten voor verbeterde psychische weerbaarheid, afname van alcohol- en drugsgebruik, en verbeterde en snellere signalering en kennis via preventie- en vroeg-signaleringsplannen.
- Werkgelegenheidsprojecten voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid.

Inwoners die dat nodig hebben kunnen beschermd en veilig (thuis) wonen

- Organisatie van verschillende vormen van opvang, waaronder vrouwenopvang, crisis- en maatschappelijke opvang, en jongerenopvang.

- Samenwerking met regiogemeenten om beschermde woonplekken te bieden en voldoende sociale huurwoningen te garanderen voor inwoners die uitstromen bij beschermd wonen.
- Organisatie van een beschermd thuis als alternatief voor beschermd wonen, waarbij inwoners beschikken over de basisbehoeften voor zelfstandig en stabiel wonen in de wijk.
- Dak- en thuisloosheid wordt voorkomen door de ontwikkeling van een regionaal uitvoeringsplan.

Inwoners zijn onderdeel van een veilige woon- en leefomgeving

- Sluitende aanpak voor kwetsbare en/of overlast-gevende inwoners, inclusief MDA++, OGGZ-voorzieningen, GGZ-bemoeizorg, methadonverstrekking en multidisciplinaire persoonsgerichte aanpakken.
- Sluitende aanpak om huiselijk geweld te voorkomen en tegen te gaan, met programma's die draagkracht en draaglast van inwoners versterken, interventies en hulp via Veilig Thuis.
- Geïntegreerde hulpverlening voor slachtoffers van recent seksueel geweld via het Centrum Seksueel Geweld.

- Sluitende aanpak om mensenhandel te voorkomen en tegen te gaan, met uitvoering van het beleidsplan Mensenhandel 2023.

Maatschappelijke effect-indicatoren

- Percentage inwoners dat vrijwilligerswerk doet;
- Percentage netto arbeidsparticipatie;
- Percentage inwoners dat onder de armoedegrens leeft;
- Percentage inwoners met overgewicht;
- Percentage inwoners dat zich verbonden voelt met hun buurt.

Prestatie-indicatoren

- Percentage minimahuishoudens met een inkomen tot 130% van het wettelijk sociaal minimum dat we bereiken met een of meerdere miniregelingen, met uitsplitsing naar doelgroep (65+, gezinnen met kinderen, werkende armen);
- Aantal bijstandsgerechtigden dat uitstroomt naar werk, fulltime en parttime;
- Aantal meldingen vroeg-signalering schuldhulp;
- Percentage inwoners dat lid is van een sportvereniging.

Senioren (65 jaar en ouder)

Inwoners kunnen (vol)waardig mee blijven doen in de samenleving

Onze speerpunten in de uitvoering van beleid

- We stimuleren en ondersteunen de initiatieven inwoners in de verschillende kernen die de verbondenheid en leefbaarheid versterken;
- We zetten in op het zo lang mogelijk actief meedoen;
- Mensen leveren een betekenisvolle bijdrage aan de leefbaarheid in de kernen;
- We bieden waar nodig passende ondersteuning.

Inwoners zijn goed voorbereid op deze levensfase

- Valpreventieprogramma beschikbaar voor inwoners met verhoogd risico op vallen, waar huisartsen en andere intermediairs naar kunnen verwijzen.
- Wekelijks inloopsprekuren voor digitale ondersteuning in de drie grootste dorpskernen, waarbij digitaal talent van buurtbewoners wordt ingezet. Locaties worden gezocht in bibliotheken, scholen en buurtcentra.
- Subsidie voor twee Informatiepunten Digitale Overheid (IDO)-locaties in bibliotheken Loosdrecht en Nederhorst, waar inwoners

scholing en informatie kunnen krijgen over het digitaal regelen van (overheid)zaken.

- Periodieke aandacht voor digitale ondersteuning en veiligheid via media.

Meer mensen ervaren zingeving

- Jonge, vitale gepensioneerden worden gestimuleerd om bij te dragen aan de dorpsamenleving door werving, scholing en vrijwilligersondersteuning, zodat zij een rol kunnen vervullen in de samenredzaamheid in de dorpsgemeenschappen.
- Bevordering van het bespreekbaar maken van eenzaamheid door informatie over eenzaamheid mee te sturen bij uitgaande beschikkingen en post, en aansluiten op landelijke campagnes tegen eenzaamheid.
- Samenwerking tussen diverse partners gericht op het signaleren, voorkomen en aanpakken van eenzaamheid. En het stimuleren van zingeving, door het vormen van een coalitie tegen eenzaamheid met inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven.
- Toename van ontmoetingsmogelijkheden en zinvolle activiteiten voor ouderen, met een compleet overzicht van vrijwilligersinitiatieven op de website van De Appelboom.

- Subsidies voor bestaande activiteiten en stimulering van verenigingen om passend aanbod te creëren voor ouderen, inclusief initiatieven voor verbinding tussen jongeren en ouderen.
- Implementatie van de methodiek “Welzijn op recept” in buurten met veel ouderen.

Inwoners wonen zo lang mogelijk zelfstandig, waar nodig met passende ondersteuning en voorzieningen

- Waar nodig worden aanpassingen aangebracht in woningen om ouderen in staat te stellen langer zelfstandig te blijven wonen.

- Ouderen krijgen passende vormen van ondersteuning om zo zelfstandig mogelijk te kunnen blijven wonen, waaronder maatwerkvoorzieningen zoals huishoudelijke hulp, individuele begeleiding, dagbesteding en vervoer.
- Daarnaast faciliteert de gemeente ontmoetgroepen waar mensen met en zonder indicatie terecht kunnen voor dagbesteding.

Maatschappelijke effect-indicatoren

- Score ervaren betrokkenheid met de kern/dorp;
- Score klanttevredenheid Wmo;
- Percentage inwoners dat voldoende contacten met andere mensen heeft;
- Percentage inwoners dat vrijwilligerswerk doet;
- Percentage inwoners dat mantelzorg verleent;
- Aantal mantelzorgers dat zich overbelast voelt.,

Prestatie-indicatoren

- Aantal inwoners dat via de Wmo ondersteuning heeft ontvangen in de vorm van woningaanpassing/huishoudelijke hulp/begeleiding/vervoer;
- Aantal ontmoetingsmogelijkheden voor ouderen;
- Aantal trainingen voor vrijwilligers;
- Gebruik van mantelzorgwaardering.

6.4 Een duurzaam betaalbare sociale basis

In 2015 werden de drie belangrijkste opgaven, die tot dan de verantwoordelijkheid waren van het Rijk, gedecentraliseerd naar de gemeenten. Wmo (voorheen AWBZ), Jeugdwet en Participatiewet werden voortaan decentraal belegd. Hoewel de veronderstelling was dat gemeenten dicht bij de inwoners staan en zorg en maatschappelijke opgaven efficiënter en sneller kunnen opnemen, bleek de decentralisatie vooral een bezuinigingsoperatie te zijn van het Rijk. Overal in het land zijn voorbeelden bekend van gemeenten die worstelen met de budgetten die van rijkswege worden verkregen om de dienstverlening en zorgtaken op orde te brengen en te houden. Zo ook in Wijdemerem.

Met het oogmerk dat vanuit de maatschappelijke opgave een bijdrage wordt geleverd aan een stabiele gemeentebegroting in meerjarenperspectief is de taakstelling voor de beheersmaatregelen in samenhang vanaf 2025 bepaald op 500.000 euro jaarlijks, structureel vanaf 2025. Voor de ombuiging en herijking van maatregelen wordt vooraf rekening gehouden met 250.000 euro aan incidentele uitgaven (eenmalig, 2024).

Ook zonder taakstelling zijn beheersmaatregelen nodig, gelet op de demografische ontwikkelingen in Wijdemerem. Door autonome groei - onze inwoners worden gemiddeld genomen ouder en in sommige kernen neemt de vergrijzing en zorgvraag toe, in overeenstemming

met het landelijk beeld - stijgen de kosten in het sociaal domein. De Vereniging Nederlandse Gemeenten voeren de druk op het Rijk op om gemeenten naar 2026 meer middelen te geven.

De zoektocht naar manieren om het sociaal domein toekomstbestendig te maken is er een die de meeste gemeenten in Nederland uitvoeren en ook aan de orde is in Wijdmeren. Belangrijk onderdeel van dit onderzoek is het doorrekenen van de verschillende scenario's en het inschatten van de financiële hardheid van de maatregelen. Voorbeelden van uitwerkingsrichtingen zijn:

- **Ombuiging zwaardere naar lichte ambulante begeleiding**

Een deel van de ambulante begeleiding wordt tijdig vanuit het lokale wijkteam uitgevoerd in plaats van door een gespecialiseerde aanbieder. Verwachting is dat hierdoor minder (zware) doorverwijzingen nodig zijn. Tevens wordt er geïnvesteerd in scholing en het inzetten van innovatie methodieken.

- **Ombuiging JGGZ door inzet POH huisartsen**

Investering in extra urenuitbreiding van de POH GGZ-jeugd bij twee huisartsen. Dit is een praktijkondersteuner in de huisartsenpraktijk met specifieke kennis op gebied van de geestelijke gezondheidszorg voor jeugd en jongeren. Hiermee kan ondersteuning van jeugd en jongeren afgevangen worden in de eerste lijn, waardoor minder (zware)

doorverwijzingen nodig zijn. Evaluaties tonen aan dat de inzet van een POH GGZ Jeugd meerwaarde heeft. Ook de Adviesraad Sociaal Domein ziet de inzet van POH's als een positieve ontwikkeling. Zowel voor de jeugdige, de huisarts als de gemeente (in de rol van financier van jeugdzorg). Met Zilveren Kruis zijn op regionaal niveau afspraken gemaakt over de cofinanciering van POH GGZ jeugd.

- **Ombuiging Wmo dagbesteding in vrij toegankelijke "ontmoetgroepen"**

Er komen extra ontmoetgroepen als vorm van dagbesteding zonder indicatie.

- **Sturing op bereik, duur en kosten maatwerkvoorzieningen**

De verordeningen Jeugd, Wmo en Participatie worden aangescherpt op basis van de laatste jurisprudentie, waardoor betere sturing mogelijk wordt op bereik, duur en kosten van ondersteuning. Er wordt extra geïnvesteerd in het effectiever activeren van mensen uit de uitkering in re-integratietrajecten, met kortere uitkeringsduur, minder beroep op armoederegelingen en verbeterde gezondheid en welzijn als gevolg. We investeren in een sterke sociale infrastructuur van vrij toegankelijke (welzijns-)voorzieningen en de kracht van de dorpen door het opzetten van een goede sociale kaart en multifunctioneel gebruik van bestaand maatschappelijk vastgoed.

Naast bovengenoemde maatregelen zijn er nog diverse andere denkbaar om de kosten in het sociaal domein te beheersen. In een beperkt aantal sessies worden scenario's voor beheersmaatregelen nader uitgewerkt die moeten leiden tot een besluit over de ombuiging van 500.000 euro.

6.5 Het financieel meerjarenperspectief

De financiële consequenties van het beleidskader worden verwerkt in de Kadernota 2025 en de Programmabegroting 2025-2028.

In het najaar van 2024 krijgt de raad een voorstel voorgelegd met een nadere uitwerking van de beheersmaatregelen die leiden tot het realiseren van de taakstelling van € 500.000 euro.

PROGRAMMABEGROTING 2024 - 2027

TAAKVELD	2024	2025	2026	2027
1.2 Veiligheid/Dierenwelzijn	34	34	34	34
3.8 Onderwijshuisvesting	957	1.349	1.783	1.895
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.068	1.068	1.068	1.068
5.1 Sportbeleid en activering	128	128	128	128
5.2 Sportaccommodaties	720	861	764	764
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	115	115	115	115
5.4 Musea	253	39	26	26
5.5 Cultureel erfgoed	16	16	16	16
5.6 Media	690	406	402	402
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	112	117	124	131
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.209	2.110	2.127	2.125
6.2 Wijkteams	860	1.010	1.010	1.010
6.3 Inkomensregelingen	2.556	2.556	2.556	2.556
6.4 Begeleide participatie	597	589	585	576
6.5 Arbeidsparticipatie	343	343	343	343
6.6 Maatwerkvoorzieningen Wmo	1.143	1.149	1.159	1.159
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.948	3.898	3.898	3.898
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	5.228	4.828	4.828	4.828
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	33	33	33	33
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	567	567	565	565
	21.577	21.216	21.564	21.672

* De getallen in bovenstaand schema zijn x 1.000

BIJLAGE 1

Beleidsplan armoede en schuldhulpverlening

De gemeente Wijdmeren streeft naar (duurzame) financiële stabiliteit van burgers en ondernemers in Wijdmeren die moeite hebben om van hun inkomen rond te komen.

Algemene kaders integrale schuldhulpverlening

- Wij voeren de integrale schuldhulpverlening uit met als basis de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs);
- De integrale schuldhulpverlening is voor iedereen toegankelijk;
- Schuldhulpverlening ondersteunt bij preventieve maatregelen gericht op het voorkomen en/of stabiliseren van (grotere) schulden, het vinden van een adequate oplossing gericht op de aflossing van schulden en het verlenen van nazorg;
- De gemeente Wijdmeren geeft uitvoering aan de integrale schuldhulpverlening door:
 - Preventie;
 - Vroegsignalering;
 - Inkomensbeheer: budgetbeheer en beschermingsbewind;
 - Minnelijke schuldregeling;
 - Herfinanciering, schuldsanering via een saneringskrediet, schuldbemiddeling, of een verzoekschrift voor het Wettelijk schuldregelingstraject (WSNP);
 - Budgetbegeleiding.

- Budgetbeheer is een ondersteunend middel dat qua intensiteit en duur wordt afgestemd op de vraag, veelal ter ondersteuning van schuldhulpverlening;
- Ondersteuning met inkomensbeheer (budgetbeheer en beschermingsbewind) richt zich primair op niet-draagkrachtigen;
- De wachttijd bij schuldhulpverlening tussen de melding en het eerste gesprek bedraagt ten hoogste vier weken.

Preventie

We geven voorlichting aan doelgroepen om schulden te voorkomen en de mogelijkheden van schuldhulpverlening beter bekend te maken. Dit doen we waar mogelijk samen met het bedrijfsleven, zorg- en welzijnsorganisaties en vrijwilligersorganisaties.

Ook maken we gebruik van Geldfit. Dit is een preventief schuldhulpverleningsinstrument waar gemeenten zich bij aan kunnen sluiten. Inwoners kunnen anoniem en gratis om advies vragen of een test doen om hun financiële situatie te beoordelen. De gemeente kan zelf bepalen naar welke organisaties verwezen wordt via Geldfit.

Op dit moment wordt via Geldfit verwezen naar de volgende maatschappelijke partners in Wijdmeren

- De Energiecorporatie Wijdmeren;
- Het PING-loket;
- Versa Welzijn administratie voor elkaar;
- De Kredietbank;
- Het Sociaal Wijkteam.

Vroegsignalering en samenwerking met schuldeisers

De gemeente Wijdmeren is aangesloten bij het convenant vroegsignalering van de Nederlandse vereniging voor volkskrediet (NVVK) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Dit convenant vergemakkelijkt en versnelt de samenwerking tussen gemeenten en schuldeisers van vaste lasten. In mei 2021 waren alle waterbedrijven aangesloten, alle zorgverzekeraars, 250 verhuurende partijen en alle grote landelijke energiemaatschappijen. Door gebruik te maken van dit convenant is Wijdmeren aangesloten bij landelijke

afspraken over het uitwisselen van signalen van betalingsachterstanden, en kan Wijdemeren erop rekenen dat de aangesloten schuldeisers maatschappelijk verantwoorde incasso's hebben ingezet voordat zij signalen melden bij de gemeente. Hiernaast zorgt aansluiting bij het convenant dat er gebruik gemaakt kan worden van een gestandaardiseerd systeem van gegevensuitwisseling met schuldeisers, waarbij er voldaan wordt aan de vereisten ten aanzien van privacy.

Integrale dienstverlening

Integrale schuldhulpverlening maakt onderdeel uit van de dienstverlening van de Kredietbank en het sociaal wijkteam. Er wordt nauw samengewerkt met de professionele organisaties en vrijwilligersorganisaties in de wijk. We werken aan een brede integrale uitvraag, waarbij we uitgaan van de mogelijkheden van de inwoner en meerdere leefgebieden in beeld brengen/hebben. We hebben aandacht voor specifieke doelgroepen, zoals jongeren en schuldhulpverlening voor ondernemers.

Schuldhulpverlening aan gezinnen met kinderen

In de Wgs wordt speciaal aandacht gevraagd voor dienstverlening aan gezinnen met kinderen. Voor gezinnen geldt dat armoede en schulden een grote impact hebben op kinderen. Het is onwenselijk dat zij in een schrijnende situatie terechtkomen vanwege problematische schulden bij

hun ouders. In het armoedebeleid is speciale aandacht voor kinderen die in armoede opgroeien. Als ouders zich melden bij schuldhulpverlening wordt maatwerk geboden, met als doel een stabiele financiële situatie en dat kinderen mee kunnen doen en zich kunnen ontwikkelen.

Kwaliteitswaarborg

De Kredietbank is lid van de NVVK, de brancheorganisatie voor organisaties die werkzaam zijn op het gebied van sociale kredietverlening, schuldhulpverlening, budgetbeheer en bewindvoering. De NVVK heeft het NVVK Kwaliteitskader vastgesteld. Dit is een samenhangende set kwaliteitsnormen als basis voor de periodieke kwaliteitstoetsing van leden. Iedere drie jaar krijgen de leden een audit om te kijken of zij voldoen aan deze normen.

Verantwoording resultaten

De resultaten van de integrale schuldhulpverlening worden tussentijds integraal gerapporteerd bij de jaarrekening.

Uitvoeringsplan

Het college geeft invulling aan de kaders van het plan in de maatschappelijke agenda. Daarin neemt het college ook concrete resultaten en indicatoren op.

BIJLAGE 2

Terugblik besluitvorming sociaal domein

- **1 juli 2023**

Verordening Re-integratie, Loonkostensubsidie en Studietoelage
Wijdemeren 2023

Verordening

- **13 juli 2023**

Financieel herstelplan/kadernota

Herstelplan

- **27 september 2023**

Inzet middelen GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) 2023

Raadsinformatiebrief

- **20 december 2023**

Regioplan Gooi en Vechtstreek in het kader van het Integraal
Zorgakkoord (IZA)

Raadsinformatiebrief

- **23 januari 2024**

Verhoging inkomensgrenzen minimabeleid en bijzondere bijstand naar
130%

Raadsinformatiebrief

- **15 februari 2024**

Rekenkameronderzoek Armoede en schuldhulpverlening

Rapport Rekenkamer